Ազգ

Azg

9 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1995. ՇԱԲԱԹ # 237 (991)

Պերեսը խոստանում է ազատ արձակել 1000 պաղեստինցի բանտարկյալ

ԳԱԶԱ. 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. RFI, WSJ- Իսրայելի վարչապետ Շիմոն Պերեսը այսօր առավոտյան հանդիպում ունեցավ Պաղեստինի ազատագրական կազմակերպության ղեկավար Յասեր Արաֆատի հետ եւ քննարկեց Արեւմտյան ափում պաղեստինյան ինքնավարության ընդարձակման ծրագրերը: Ոռոմես բարեկամեցողության նշան նա խոստացավ իսրայելական կալանավայրերից ազատ արձակել պաղեստինցի 1000 քաղբանտարկյալ: Շիմոն Պերեսը նախորդ օրը Կահիրեում հանդիպել էր նախագահ Հոսնի Մուբարաքին:

Եգիպտոսի նախագահին նա խոստացել է հետաքննել 1956 եւ 1967 թթ. արաբ-իսրայելական պատերազմների ընթացքում հրեա զինվորների կողմից եգիպտացի պատերազմական գերիների սպանության մասին զեկուցումների հավաստիությունը: Կահիրեում գտնված միջոցին նա հայտարարել էր նաեւ, թե մտադիր է «նոր էջ» բացել Սիրիայի հետ բանակցություններում: Սիրիայի նախագահ Ասադը առաջիկա շաբաթ այցելելու է Կահիրե, մինչ Շ. Պերեսը վաղը կմեկնի Մարոկկո եւ տեսակցություն կունենա Հասան 2-րդ թագավորի հետ: ■

ԵՐԵՎԱՆ

ԱՄՆ-ի դեսպան Պիտեր Թոմսոնի այցը ՀՌԱԿ գրասենյակ

Դեկտեմբերի 8-ին ՀՌԱԿ հանրապետական վարչության գրասենյակում ՀՌԱԿ ՀՎ ատենապետ Ռուբեն Սիրզախանյանը, ՀՌԱԿ ՀՎ անդամներ՝ «Պայքար» ամսագրի գլխավոր խմբագիր Հարություն Կարապետյանը եւ Համլետ Դալլաքյանը հանդիպում ունեցան Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպան Պիտեր Թոմսոնի հետ:

Կուսակցության ատենապետը շնորհավորեց պարոն Թոմսոնին Հայաստանում ԱՄՆ-ի արտակարգ եւ լիազոր դեսպանի պարտականություններին անցնելու կապակցությամբ եւ հաջողություն մաղթեց նրա առաքելությանը:

Մոտ մեկ եւ կես ժամ տեւած զրույցի ընթացքում Ռ. Սիրզախանյանը հանգամանորեն ներկայացրեց կուսակցության գաղափարախոսության ուսումնասիրման եւ տարածման հարցեր, ինչպես նաեւ՝ բազմակուսակցականության, ազատ մամուլի տեղն ու դերը խաղաղաշական հասարակության կայացման գործընթացում, ոչ պետական լրատվական եւ այլ միջոցների վիճակը տուկայական հարաբերությունների կայացման առդի փուլում եւ բազմաթիվ այլ հարցեր:

Զրույցին մասնակցում էր նաեւ Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպանության երկրորդ քարտուղար պրն Սայմ Սմելլոնը: Զրույցն անցավ անկեղծ եւ ջերմ մթնոլորտում:

ԱՄՆ-ի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան պարոն Պիտեր Թոմսոնի հետ:

Հանդիպման ժամանակ արծարծվեցին նաեւ ռամկավար ազատական գաղափարախոսության ուսումնասիրման եւ տարածման հարցեր, ինչպես նաեւ՝ բազմակուսակցականության, ազատ մամուլի տեղն ու դերը խաղաղաշական հասարակության կայացման գործընթացում, ոչ պետական լրատվական եւ այլ միջոցների վիճակը տուկայական հարաբերությունների կայացման առդի փուլում եւ բազմաթիվ այլ հարցեր:

Զրույցին մասնակցում էր նաեւ Հայաստանում ԱՄՆ-ի դեսպանության երկրորդ քարտուղար պրն Սայմ Սմելլոնը: Զրույցն անցավ անկեղծ եւ ջերմ մթնոլորտում:

Թմրաբիզնեսի դեմ պայքարը կարճաժամկետ արդյունք չէ

Դեկտեմբերի 8-ին տեղի ունեցավ թմրաբիզնեսի եւ թմրամոլության դեմ պայքարի միջգերատեսչական հանձնաժողովի նիստը: Հայաստանի նախագահի հրամանագրով 1993 թ.-ի դեկտեմբերին ստեղծված կառույցի խնդիրն է միավորել ջանքերը արմատախիլ անելու հասարակության համար վտանգավոր այս երեւույթը: Ներկայումս հանձնաժողովի գործունեության կոորդինացնող դերը հանձնարարված է հանրապետության ներքին գործերի նախարար Վանո Սիրադեղյանին, որի նախագահությամբ էլ անցավ առաջին նիստը: Հանրապետության թմրադարդության մասին հաղորդում տվեց ներքին գործերի փոխնախարար Հովհաննես Հունանյանը: Քննարկվեցին հանձնաժողովի աշխատակարգի հարցերը: Վ. Սիրադեղյանը նշեց հանձնաժողովում երեսգործկոմի, բանակի, երկրաբարժի գոտու մասնագետ հոգեբաններին ներգրավման կարեւորությունը: Ըստ նրա արդեն հունվարի վերջին պետք է սահմանվի մոտակա ժամանակաշրջանի կոնկրետ միջոցառումների ծրագիրը: Սա ոչ թե կարճաժամկետ արդյունք է, այլ լուրջ բազմանպատակ աշխատանք դրա հաջողության համար որոշակի ֆինանսական միջոցների ներգրավմամբ, նշեց ՆԳ նախարարը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Մաս լինելով՝ անկախ չես լինի

Առաջին կիսապաշտոնական արշավանքը ՀՅԴ հայտարարության վերաբերյալ

Մեր թերթի նախանցյալ համարում հրապարակել էինք ՀՅԴ 26-րդ ընդհանուր ժողովի հայտարարությունը, որտեղ բարձրացված էին այդ կուսակցության ընդհանուր դիրքորոշումներն ազգային-քաղաքական գլխավոր հարցերի, ինչպես նաեւ Հայաստանում նրա գործունեության հեռանկարների ու բովանդակության մասին: Այսօր հրապարակում ենք պետական լրատվական գործակալության Արմենպրեսի նյութը, որը, փաստորեն, պատմական առաջին անդրադարձն է ՀՅԴ-ի հայտարարությանը: Միայն թե, որքան էլ որ Հանրապետական կուսակցության ղեկավար պրն Աշոտ Նավասարդյանը ներկայումս գտնվում է «Հանրապետություն» բլոկում, ավելի նպատակահարմար պիտի լիներ, կարծում ենք, եթե Արմենպրեսը դիմեր իշխանության ներկայացուցչի, որպեսզի տեղյակ լիներինք ՀՅԴ-ի գործունեությանը կապված մարմինների բուն կարծիքին: Ինչեւէ: Այս առթիվ ընթերցողներին հանձնարարում ենք ծանոթանալ նաեւ ՀՅԴ 26-րդ ընդհանուր ժողովի մասնակից, գրող եւ հրապարակախոս Ալվարդ Պետրոսյանի տպավորություններին, 2-րդ էջում:

Արդեն տարիներ շարունակ իր ընդհանուր ժողովներում ՀՅԴ-ն օրակարգի հարցերից «վեր է դասում մեր ազգային միասնականության անհրաժեշտությունը»՝ «Մեկ ազգ, մեկ հայրենիք» սկզբունքով եւ «օրակարգի հիմնական առանցք» է դիտում «Դեղի երկիր» կարգախոսը որպես «արեւելման ու հայրենի հողի վրա կազմակերպության լիարժեք վերընձյուղման առնչվող քաղաքական ու կազմակերպական» հիմնահարց:

Քաղաքական գործընթացներին հետեւողները հասկված են կարծելու, որ եթե ՀՅԴ-ի համար ազգային միասնականությունը լիներ ավելին, քան փիլիսոփայական կատեգորիան, եւ «Մեկ ազգ, մեկ հայրենիք» ու «Դեղի երկիր» դրույթները չլինեին զուտ հեղափոխական, նացիոնալ-սոցիալիստական կուսակցություններին հատուկ կարգախոսային ձեւակերպումներ, հինգ տարիներ (ՀՅԴ-ի Հայաստանում բացահայտվելուց հետո) կրավականացնեին կուսակցության բոլոր անդամների ու կառույցների «Դեղի երկիր» ուղղվելուն եւ կուսակցությունը պետությունից, ազգից, հայրենիքից վեր չդիտելուն, այդ ամենը կերտողի բարդությամբ չտառապելուն:

Զարմանալի եւ առավել ես նորություն չէ ՀՅԴ-ի հայտարարության մեջ «քննադատությունը» Հայաստանի իշխանությունների հասցեին: Նորությունն էր, որ կուսակցությունը Լիբանանում գումարած 26-րդ ընդհանուր ժողովում կարծես թե հրաժարվում է հեղափոխականությունից եւ կարծես թե երկակիություն է մտցնում իր գործելակերպում: Թեեւ հայտարարվում է, որ ՀՅԴ-ն միասնական կուսակցություն է, այնուհանդերձ նշվում է նաեւ ՀՅԴ Հայաստանի կազմակերպությունը: Այստեղ անշուշտ նկատվում է իր համար մտնելու հնարավորություն առնելու դրանք: Երբ ղեկավար մարմին հռչակվում է Գերագույն ժողովը, որի կողմից ընտրվում է գերագույն մարմին:

Տես էջ 2

ՀՅԴ-ն բացառում է իր առնչությունը «Դրոյի» կամ քրեական որեւէ այլ գործի հետ

Հայաստանում ձերբակալված եւ դատական հետաքննման ենթակա դաշնակցականների հարցի կապակցությամբ ՀՅԴ 26-րդ Ընդհանուր ժողովը դեկտեմբերի 8-ին հանդես է եկել հետեւյալ հայտարարությամբ.

ա. ՀՅԴ ոչ մի առնչություն չի ունեցել «Դրո» խմբակի կազմության եւ գործունեության հետ:

բ. ՀՅԴ գաղափարական եւ բարոյական արժեչափերը, նրա կազմակերպական կանոնները բացառում են քրեական բնույթ ունեցող որեւէ գործի հետ կազմակերպական որեւիցե կապ: ՀՅԴ դատապարտելի է համարում նմանատիպ ամեն մի գործունեություն:

գ. Այդպիսի գործունեությունը ՀՅԴ-ի հետ կապելու փորձերի ետեւում կանգնած են ուժեր, որոնք ձգտում են վարկաբեկել ու չեզոքացնել Հայ Յեղափոխական Դաշնակցությունը իբրեւ Հայաստանում քաղաքական դերակատարություն ունեցող կազմակերպության, ինչպես նաեւ խոչընդոտել Հայ դատի լուծման ուղղությամբ նրա կողմից տարվող աշխատանքները:

դ. ՀՅԴ որոշեցնում է առագացնել դատական գործընթացը եւ ազատ արձակել պատշաճաբար ձերբակալվածներին:

Ի լուր համայն հայ ժողովրդի ՀՅԴ 26-րդ Ընդհանուր ժողովը նաեւ հայտարարում է, որ Դաշնակցությունը անդրդվելի կերպով շարունակելու է իր դերը ի խնդիր ազգային շահերի հետապնդման, հայ պետականության ամրապնդման, Հայաստանում ընկերային արդարության աղահովման եւ Հայ դատի լուծման: ■

Վահան Հովհաննիսյանը ցուցմունք չտվեց

Վահան Հովհաննիսյանին՝ իբրեւ Աշոտ Աբրահամյանի գործով վկայի, երեկ ՀՀ գերագույն դատարան բերեցին խիստ գաղտնի: Անտեղյակ էին նույնիսկ նրա երկու փաստաբաններ: Իսկ մինչ այդ հայտարարվեց, որ «Դրոյի» դատավարությունը տեղի չի ունենալու ատենակալներից մեկի հիվանդության դատճառով: Դատավարությունը կրկին հետաձգվեց այս անգամ. կարծում ենք, ժողովրդի անցանկալի ներկայությունից ազատվելու նպատակ էր հետապնդում: Այնուամենայնիվ, Վ. Հովհաննիսյանը հրաժարվել է ցուցմունք տալուց. նախագահողին դատասխանելով, որ իրեն արդեն այնքան սի ծանր հոդվածներ են ներկայացվել, որ 196-րդ հոդվածը նախատեսված վկայի ցուցմունքներ տալուց խուսափելու համար, այլեւս չի կարող սարսափեցնել:

ՔՐԵԱԿԱՆ

110 հազար կեղծ դոլլարը ինչպես բերվեց Հայաստան

«Ազգ» օրաթերթը դեկտեմբերի 8-ի համարում տեղեկացրեց, որ 110 հազար կեղծ դոլլար է ներմուծվել Հայաստան: Մանրամասները պարզելու համար դիմեցինք ՆԳՆ ֆինչական վարչություն՝ գնդապետ Դեւոնդ Իսոիրյանին, որն էլ հակիրճ ներկայացրեց իրողությունը: Ազգությամբ հայ Վալերի Հրայի Մելոնյանը Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի է: Սեպտեմբեր ամսին եկել է Հայաստան ոմն յեյենի հետ, որի հետ ծանոթացել էր Մոսկվայում: Յեյենը (անունը ճշված չէ, քանի որ նախաքննության ժամանակ Վալերի Մելոնյանը տարբեր անուններ է տալիս. Ֆահրան, Վախրադ...) Մելոնյանին հայտնել է, որ բազմիցս եղել է Հայաստանում, ծանոթ է Մեղրիի մաքսատանը, կապեր է Իրանի քաղաքացիների հետ տարբեր տեսակի գործարքներ եւ առաջարկել է Մելոնյանին միասին գալ Հայաստան, որպեսզի նա բարգմանչի դեր

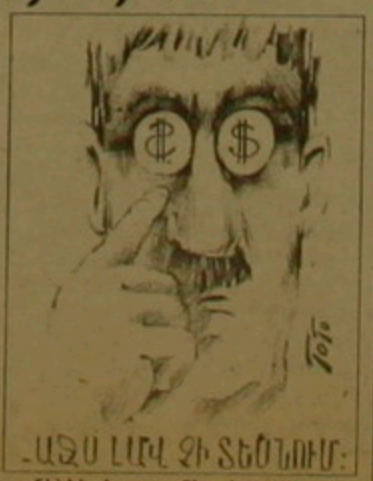

տանի՝ կեղծ դոլլարները իրացնելու համար:

Տես էջ 2

Քարիզ. Բանակցություններն սկսվեցին կառավարության եւ գործադուլավորների միջեւ

ՔԱՐԻԶ. 8 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. RFI, WSJ: Վարչապետ Ալեն Ժյուպեն երկրում ստեղծված սոցիալական ճգնաժամը կարգավորելու նպատակով այսօր միջնորդ բանակցող նշանակեց, որն արդեն կեսօրից հետո ընդունեց գործադուլավորների կազմակերպություններից մեկի բանագնացներին: Մինչ այդ, երեկ, տրանսպորտի, էլեկտրականության, գազի, փոստի, հեռախոսի եւ ավիաչախտանողներին միացան նաեւ ուսուցիչները: Արհմիությունների կողմից կազմակերպված ցույցերն արդեն համեմատվում են 1968 թ. ուսանողական հայտնի ցույցերի հետ:

Ելցինի առողջարանը կարանտինի մեջ

Երեկ «Բարվիխա» առողջարանում, որտեղ հերթական անգամ իր բուժընթացն է անցնում Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը, գրիպի դատճառով հատատվեց կարանտին: Խիստ նեղացվեց նախագահի հետ շփվող անձանց շրջանակը: Ներկայումս նախագահը դեպական նշանակություն ունեցող շատ հարցեր լուծում է հեռախոսով: Մոսկվայում հավատարմագրված արտասահմանյան որոշ լրագրողների կարծիքով «կարանտինը» կապված է Ելցինի ոչ բարվոք առողջության հետ: Մասնագետները կանխատեսում են, որ գրիպի համաճարակը գագաթնակետին կհասնի երկու շաբաթից:

Շարունակվում են ՏՈՒ-154 ինքնաթիռի որոնումները

Երկրորդ օրն է, ինչ շարունակվում են Հարավային Սախալինից խաբարովսկ չվերթի ժամանակ անհայտացած ՏՈՒ-154 ինքնաթիռի որոնումները: Սակայն եղանակի անբարենպաստ դատճառով դատանների հետեւանքով որոնումները արդյունք չտվեցին: Այդ աշխատանքներին Ռուսաստանի Դաշնության արտակարգ իրադրության նախարարության հետ համատեղ մասնակցում են նաեւ դատշտանության նախարարության ստորաբաժանումները, որոնց մասնագետների կարծիքով ինքնաթիռը շատ հավանական է ադեսի է ենթարկվել Հեռաբարական նեղուցում: Վերլուծելով վթարի հնարավոր դատճառները, մասնագետներն առաջ են քաշում երեք վարկած՝ ինքնաթիռի անսարքությունը, որի դատճառը կարող էր լինել նրա 20-ամյա շահագործումը, վառելանյութի կոմունիկի հոսքը եւ դատյությունը:

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

ԱՆՐԱԳԻՐԸ

Մաս լինելով՝ անկախ չես լինի

Սկիզբը էջ 1

Ինչեւէ, ՀՅԴ 26-րդ ընդհանուր ժողովի հայտարարությունը լոզունգայնություն, գաղափարախոսական ոգի ոգանողականություն, գործելու մեխանիզմների որոշակի նորույթներ հակասություններով արձագանքվեց քաղաքական շրջանակներում:

- Հայտարարությունը՝ իբրեւ փաստաթուղթ, ընդհանուր առմամբ դրական եմ գնահատում, Արմենոյեսի բղբակցի հետ զրուցելիս ՀՅԴ 26-րդ ընդհանուր ժողովի հայտարարությանը այսոիսի բնութագրում տվեց Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության նախագահ Ասոս Նավասարդյանը: Ինչ վերաբերում է դրա հիման վրա կուսակցության գործունեությանը, ապա, ըստ իս, դա մեկ այլ ոլորտ է, որի մասին հետագայում միայն կարելի է խոսել:

Դատողություններս հատկապես վերաբերում են հայտարարության վերջին մասին, որտեղ կետերով տրված են ծրագրի հիմնադրույթները: Բաղաքական առումով սոցիալական արդարության, անկախ, Հայաստանի ամրապնդման, տարածքային ամբողջականության համար ոգիները միանգամայն նորմալ երեւույթ է: Չնայած էական տեղաշարժ չկա կուսակցության գործելակերպում. ի վերջո, ՀՅԴ-ն նախկինում էլ նույն նպատակին էր հետամուտ: Շատ լավ կարգախոս է՝ «Մեկ ազգ, մեկ հայրենիք»-ը, եւ բնական է, որ ամեն ինչ պետք է միտված լինի դեպի ազգն ու հայրենիքը:

Սակայն ցավով պետք է նշեմ, որ կրկին կազմավորվեց քյուրդ, որի անդամները մեծ մասամբ ստիպուռֆահայեր են: Չգիտեմ, նրանք կտեղափոխվե՞ն Հայաստան, թե՝ ոչ: Պետականության վերականգնումից հետո բոլոր կուսակցությունները իրենց ղեկավար կազմով պետք է բնակվեն Հայաստանում, լինեն նրա քաղաքացիները: ՀՅԴ-ն հնամենի կուսակցություն է եւ բնական է, որ երկար ժամանակ գործելով ստիպուռում եւ հսկայական կառույցներ ունենալով այնտեղ, չէր կարող միանգամից ամեն ինչ թողնել ու վերադառնալ հայրենիք: Ես դա տեսնում եմ իբրեւ ընթացող երեւույթ, որը ժամանակի հետ կլուծվի: Չնայած ստիպուռին էլ իր պահանջները հոգացող կուսակցություն է անհրաժեշտ: Հայաստանյան կազմակերպության կառույցին նույնպես դրականորեն եմ վերաբերվում: Սակայն այդ դեպքում անհասկանալի են Քյուրդի անելիքները. մեկ միասնական կառույցի մեջ ինչպե՞ս կարելի է լրիվ անջատ գործել: Իշխանության համար կուսակցության պայքարը նորմալ եմ համարում, առավել գովելի է բոնությամբ իշխանության փոփոխությանը դեմ լինելու ՀՅԴ-ի դիրքորոշումը: Հայաստանում իշխանության ցանկացած փոփոխություն պետք է լինի ժողովրդավարության ճանապարհով:

Ըստ իս, ոչ միայն առանձին գործիչներ, կուսակցություններ, այլ ամբողջ ժողովուրդը կցանկանար մեր հայ քաղաքական ուժերի խնամքարում այս կուսակցությունը արդիականացված տեսնել:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վարչապետն ընդունեց Հայաստանում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցչին

Երեկ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանն ընդունեց Հայաստանում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցիչ Ալեխան Հարությունյանին: ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից տեղեկացանք, որ հանդիպման ժամանակ, որին ներկա է եղել նաեւ ՀՀ տարածքային կառավարման նախարար Ռուբեն Բարսեղյանը, անդրադարձ եղավ նաեւ ԼՂՀում իրականացվող տնտեսական բարեփոխումների ընթացքին, ֆինանսական եւ հարկային քաղաքականության սկզբունքներին: Քննարկվեցին նաեւ առեւտրատնտեսական համագործակցության հարցեր:

Դասագրքերի հրատարակման համար անհրաժեշտ գումարներ չկան

Միանգամայն հավաստի աղբյուրից տեղեկացանք, որ եկող ուսումնական տարվա համար անհրաժեշտ 4,8 միլիոն ընդհանուր տպաքանակով դասագրքեր հրատարակելու համար միջոցներ չկան: Արդեն այժմվանից ՀՀ գիտության եւ կրթության նախարարությունը խիստ մտահոգված է դասագրքերի տպագրության ծախսերը հոգալու խնդրով: Չի բացառվում, որ այդ նպատակի համար հարկ լինի դիմել Հայաստանի եւ սփյուռքի բարեգործների օգնությանը:

ԱԺՄ-Ն գումարում է արդեն իր 6-րդ համագումարը

Դեկտեմբերի 9-10-ը Երեւանում կկայանա Ազգային ժողովրդավարական միության (ԱԺՄ) 6-րդ համագումարը: Համագումարում կլսվեն ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանի եւ վարչության հաշվետվությունները: Պատգամավորները կքննարկեն հանրապետությունում ստեղծված սոցիալ-քաղաքական իրավիճակին վերաբերող խնդիրները, ինչպես նաեւ ԱԺՄ կանոնադրության մեջ փոփոխություններ մտցնելու հարց: Կանցկացվեն կուսակցության նախագահի եւ վարչության նոր կազմի ընտրություններ:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

110 հազար կեղծ դոլլարը...

Սկիզբը էջ 1

Սեպտեմբերին եկել են Երեւան: Երեւանում չեչենը 2-3 օր մնացել է «Արմենիա» հյուրանոցում եւ կապի մեջ մտել Իրանի քաղաքացիների հետ: Այնուհետեւ 90 հազար ամերիկյան կեղծ դոլլար թողնելով Մելֆոնյանի մոտ ասել է. «Ես շատ մեկնում եմ Մոսկվա, սեպտեմբերի 23-ին դու կգնաս Մեղրի, մախասան մոտ Ֆեզ կմոտենա Ֆահրադ անունով Իրանի քաղաքացի եւ կտա 45 հազար դոլլար, իսկ փոխարենը դու նրան կտաս 90 հազար կեղծ դոլլար: Գումարը կդառնա ֆեզ մոտ: Լրացուցիչ հեռախոսով կհայտնեմ ինչ անես, երբ եւ ինչպես գաս Մոսկվա»:

Սեպտեմբերի 23-ին Մելֆոնյանը, ինչպես նախատես պայմանավորվել էր, գնացել է Մեղրի, մեկ օր այնպես ասած հերթապահել է մախասան մոտ, սակայն ոչ ոք չի մոտեցել, այսինքն, գործարքը չի կայացվել: Անարդյունք վերադարձել է Երեւան, հանդիպել իր վաղեմի ծանոթին Շարենցավանի բնակիչ Սաղաթել Սիմոնի Թովմասյանին, որին նախկինում 3700 դոլլարի պարտք է ունեցել: Պարտքի դիմաց առաջարկել է 20 հազար կեղծ դոլլար: Սաղաթել Թովմասյանը համաձայնել եւ վերցրել է: Այդ ընթացքում չեչենը զանգահարել է Մոսկվայից եւ տեղեկանալով, որ գործարքը չի կայացվել, խորհուրդ է տվել պահել այդ դոլլարները եւ սպասել լրացուցիչ զանգի:

Մելֆոնյանն էլ հետեւելով խորհրդին, դոլլարները թաքցրել է բարեկամի տանը:

Սաղաթել Թովմասյանն էլ իր հերթին Մելֆոնյանից ստացված կեղծ դոլլարների համար սկսում է գնորդներ փնտրել եւ հենց այդտեղ էլ ծուղակն է ընկնում:

Հարուցված է քրեական գործ, կան բազմաթիվ չլուսաբանված հարցեր, իսկ քրեական օրենսգրքի 133 հոդվածի համաձայն, նախաքննության տվյալները լրիվ ծավալով արգելված է տպագրել, ուստի եւ մեզ չհաջողվեց առավել մանրամասներ պարզել:

Քրեական օրենսգրքի 82 հոդվածի առաջին մասով Վալերի Հրաչի Մելֆոնյանին եւ Սաղաթել Սիմոնի Թովմասյանին մեղադրանք է առաջադրվել, որի համաձայն 3-15 տարի պատիժ է սահմանված: Այն հարցին, թե ի՞նչ խորհուրդ կարող է տալ ընթերցողին, ինչպես արբերել կեղծ դոլլարը իրականից, գնդապետ Ղեւոնդ Իսպիրյանը պատասխանեց. «Միանշանակ այսպես չեմ կարող ընթերցողին խորհուրդ տալ, բայց տվյալ դեպքում դոլլարի կեղծումը ակնհայտ էր: Թուղթը սովորականից հաստ էր եւ ոչինչ, չկային ջրային արբեռանշանները, վերեւի մասի գրվածքերը հարթ էին»:

Խմբագրության կողմից ավելացնենք, որ կեղծ դոլլարները իրացնող անձանց հետ ծփված մարդիկ պետք է դիմեն ՀՀ ՆԳ ճնշական վարչություն:

ԱՐԱԲՅԱՆ ԱՆԴՐԵՅԻ,

Պարզ սերնդափոխություն պարկեշտ փոխանցումով

Բեյրութում տեղի ունեցած ՀՅԴ 26-րդ Ընդհանուր ժողովին Հայաստանից ընտրված պատգամավորներից բացի, իբրեւ հրավիրյալ մասնակցում էր նաեւ արձակագիր, հրապարակախոս, նաեւ ՀՕՄ-ի Հայաստանի շրջանային վարչության ատենադեսուհի Ալվարդ Պետրոսյանը: Ընդհանուր ժողովի կողմից ընդունված հայտարարությանը հասարակությունն արդեն լավատեղյակ է, բայց ոչ գոհացած: Բազում հարցեր դեռեւս իրենց պատասխանն են փնտրում: Համոզված չենք թե այս հարցազրույցը կբավարարի բոլորի հետաքրքրությունը, սակայն կարծում ենք, որ իբրեւ գրողի նրա տպավորություններն որոշակիորեն կգոհացնի հարցասերներին: Զրույցը սկսեցինք դաշնակցականներից մեկի մամուլից արդեն հայտնի հետեւյալ պատկերավոր նախադասությամբ. «Դաշնակցությունը նման է բյուրեղապակյա սափորի, որը յուրաքանչյուր Ընդհանուր ժողովի սեմին փշրվում, սակայն Ընդհանուր ժողովն ավարտվում է վերակերտելով այդ գեղեցիկ սափորը»:

– Այս ժողովը վերակերտե՞ց փշրված սափորը:

- Բանաստեղծական նախադասություն է, այս ժողովում մենք կերտեցինք մեր բարոյական եւ գործնական դիրքորոշումների հստակությունն ու մաքրությունը: Դա մեզ չխանգարեց, իհարկե ասելու, թե որտեղ ենք վրիպումներ ու թերություններ ունեցել, շատ լավ հասկանալով ու գնահատելով, որ հենց այնպես չեն ստեղծվել այդ վրիպումները: Ի վերջո, 70 տարվա ընդմիջումից հետո Դաշնակցությունն իր աներեր կարգախոսով ու տեսակետներով գալիս էր մի երկիր, որ կոչվում էր Հայաստան, մտնում էր մի ժողովրդի մեջ, որ կոչվում էր հայ ժողովուրդ, բայց բոլորովին տարբեր հոգեբանությամբ ու մտայնությամբ: Դրան ավելացրած նաեւ իշխանությունների երբեմն նույնիսկ ցավագին ազդեցությունը, որին հոգեբանական հակազդումը պետք է լիներ համարժեք: Բնականաբար, չէր կարող այստեղ պայքարներ չլինել, սակայն դա չի նշանակում, որ չէր կարելի խուսափել վրիպումներից: Պարզապես դրանք կարող էին շատ ավելի փիչ լինել, եթե իշխանությունները նույնքան կառուցողական դիրքորոշում ունենային հայ քաղաքական մտածողության նկատմամբ, որովհետեւ առանց այդ երանգաոլորտի ,ժողովրդավարական պետություն չի կարող կերտվել: Միայն առողջ ու հզոր մարմինը կարող է իրեն թույլ տալ հստակ խոսել սեփական արած-չարածի, սխալների ու վրիպումների մասին: Ընդհանուր ժողովում ես տեսա այդ առողջությունն ու հզորությունը: Շատ լավ գիտակցում ենք Հայաստանի արտաքին քաղաքականության պատկերը, ներքաղաքական իրավիճակն ու պետության կերտման դժվարությունները: Ուզում էինք մեր տեղն ու դերը մեկ անգամ եւս ամրակայել այդ գործընթացի մեջ:

– Դաշնակցությունը հայաստանցիներն ընկալում են իբրեւ խիստ գաղտնի կուսակցություն, ինչպես կբացատրեք նրա շուրջ ստեղծված խորհրդավորությունը:

- Ամենագաղտնի կուսակցությունը կոմկուսն էր, որի իրականությունը մենք նոր-նոր են ենք ծանոթանում: Դաշնակցությունը զուտ կուսակցություն է եւ նման գաղտնիություն չունի: Այս առաջադրանքը, որ մենք փակ կառույց ենք, մեզնից անկախ է ստեղծվել: Հիմնական պատճառն այն է, որ իր երկրում գործելու հնարավորություն չի ունեցել: Հայաստանում այդ բանը պետք է կարողանանք հաշվի առնել եւ պետք է կարողանանք ուղղել:

Մենք պարզապես օրինաչափ կուսակցություն ենք եւ մեր մտահոգությունների մասին ազատորեն կարող ենք արտահայտվել ընդհանուր ժողովում:

Ժողովը փաստեց, որ դեռի ժողովուրդ գնալու հարցում վրիպումներ ենք ունեցել, մտավորականության ահռելի պոտենցիալ ունենք, որը դի մեջ, որ կոչվում էր հայ ժողովուրդ, բայց բոլորովին տարբեր հոգեբանությամբ ու մտայնությամբ: Դրան ավելացրած նաեւ իշխանությունների երբեմն նույնիսկ ցավագին ազդեցությունը, որին հոգեբանական հակազդումը պետք է լիներ համարժեք: Բնականաբար, չէր կարող այստեղ պայքարներ չլինել, սակայն դա չի նշանակում, որ չէր կարելի խուսափել վրիպումներից: Պարզապես դրանք կարող էին շատ ավելի փիչ լինել, եթե իշխանությունները նույնքան կառուցողական դիրքորոշում ունենային հայ քաղաքական մտածողության նկատմամբ, որովհետեւ առանց այդ երանգաոլորտի ,ժողովրդավարական պետություն չի կարող կերտվել: Միայն առողջ ու հզոր մարմինը կարող է իրեն թույլ տալ հստակ խոսել սեփական արած-չարածի, սխալների ու վրիպումների մասին: Ընդհանուր ժողովում ես տեսա այդ առողջությունն ու հզորությունը: Շատ լավ գիտակցում ենք Հայաստանի արտաքին քաղաքականության պատկերը, ներքաղաքական իրավիճակն ու պետության կերտման դժվարությունները: Ուզում էինք մեր տեղն ու դերը մեկ անգամ եւս ամրակայել այդ գործընթացի մեջ:

– Դաշնակցությունը հայաստանցիներն ընկալում են իբրեւ խիստ գաղտնի կուսակցություն, ինչպես կբացատրեք նրա շուրջ ստեղծված խորհրդավորությունը:

- Ամենագաղտնի կուսակցությունը կոմկուսն էր, որի իրականությունը մենք նոր-նոր են ենք ծանոթանում: Դաշնակցությունը զուտ կուսակցություն է եւ նման գաղտնիություն չունի: Այս առաջադրանքը, որ մենք փակ կառույց ենք, մեզնից անկախ է ստեղծվել: Հիմնական պատճառն այն է, որ իր երկրում գործելու հնարավորություն չի ունեցել: Հայաստանում այդ բանը պետք է կարողանանք հաշվի առնել եւ պետք է կարողանանք ուղղել:

Մենք պարզապես օրինաչափ կուսակցություն ենք եւ մեր մտահոգությունների մասին ազատորեն կարող ենք արտահայտվել ընդհանուր ժողովում:

Ժողովը փաստեց, որ դեռի ժողովուրդ գնալու հարցում վրիպումներ ենք ունեցել, մտավորականության ահռելի պոտենցիալ ունենք, որը չկարողացանք գործածել եւ այն: Լուրջ խոսակցություններ եղան «Հայաստան» հիմնադրամի վերաբերյալ: Ես անձամբ գտնում եմ, որ պետք է կարողանանք վեր կանգնել նեղացածությունից եւ մասնակցել ազգային տարին: Ուրախ եմ, որ այդ մասին շատ բաց խոսվեց:

–Ինչպես կմեկնաբանեք «Առավոտի» երեկվա համարում ձեր կուսակցի «Բազեների եւ աղավնիների մրցամարտից հետո հաղթեցին աղավնիները» բնորոշումը:

- Շատ զարմացա Գ. Խուդինյանի կողմից նման բնորոշման համար: Ճիշտն ասած, ես ամենեւին էլ աղավնու նման չեմ, չգիտեմ ինչը նկատի ունի մեր սիրելի ընկերը: Ժողովում դաշնակցական մտքի ընտրյալներ էին հավաքված, շատ հետաքրքիր կառուցողական բանավեճ էր ընթանում, բայց բոլորը նույն մտահոգությունն ունեին: Մի դրամատիկ պահ կար՝ պարզ սերնդափոխություն էր տեղի ունենում եւ այնքան պարկեշտ էր այդ փոխանցումը, որ չեմ հասկանում ովքեր էին բազեներ, ովքեր աղավնիներ:" 26-րդ բնակմնային ժողով էր, որ ամեն ինչ սկսվում էր ազատ ու անկախ դեպքականության կերտումից եւ վերջանում էր դրանով:

– Ընդհանուր ժողովի նախագահական փուլում շատ էր խոսվում երկու Բյուրոների ստեղծման մասին իբրեւ ՀՅԴ-ն հայաստանյան օրենսդրությանը համապատասխանեցնելու տարբերակներից մեկի:

- Այդպիսի կարծիքներ կային: Ես այն մարդկանցից էի, որոնք կողմ էին մեկ ընդհանուր ժողով եւ մեկ Բյուրո տեսակետին, որը երբեմ գաղափարական տարանջատում չի ունեցել: Միշտ նույն կարգախոսներն են եղել: Բայց կազմակերպական առումով Ընդհանուր ժողովը գտավ ամենալավ տարբերակը դաշնակցության հայաստանյան կառույցի աշխատանքները կարգավորելու է Հայաստանի Գերագույն, ժողովի կողմից ընտրված Գերագույն մարմինը: Իսկ Բյուրոն ունենալու է իր հստակ սահմանված, համակարգող կազմակերպական դերը: Գերագույն մարմինը չենք ստեղծում իշխանությունները դուր գալու համար, կառուցվածքային փոփոխությունը մեր նոր իրավիճակով է պայմանավորված: Եկանք այդ հանգրվանին եւ հասանք նրան, որ այսուհետ գործելու ենք ոչ թե որպես սփյուռքյան, այլ նաեւ Հայաստան պետության մեջ գործող կուսակցություն: Ինչ վերաբերում է Գերագույն մարմնի ստեղծմանը, ծանոթ պատմությունից շարերը բեղեռեւ հիմնականում անտեսանելի մնացին, սակայն ներքին անորոշություն ստեղծվեց: Որպեսզի կարողանանք արժանավոր մարմին ստեղծել, շատողականություն չպետք է ցուցաբերենք:

Մենք երբեք չենք գնացել եւ չենք գնալու իշխանությանը բոնի տիրանալու ուղով, բայց եւ երբեք չենք դառնա խաղալիք իշխանության ձեռքին, որովհետեւ ժողովրդի համար ստեղծված կուսակցություն ենք. ժողովրդի խնդիրների համար էլ կդայքարենք ժողովրդավարական միջոցներով:

Նույն՝ գաղափարախոսության շուրջ համախմբվել է աշխարհասփյուռ հայության մի ոգջ զանգված, այդ է պատճառը, որ մեզ համարում ենք համահայկական գաղափարախոսությունը կրող կուսակցություն: Բայց որքան էլ բազմազան են տարբեր երկրներում գործող կառույցների առանձնահատկությունները, բոլորի մտահոգությունը նախեւառաջ Հայաստանն է ու հայ ժողովուրդը: Այդ է պատճառը, որ արտաքին քաղաքականության մեր դիրքորոշումն ամենից առաջ հաշվի էր առնում Հայաստանի աշխարհաքաղաքական շահը եւ ռազմավարական. եւ մարտավարական իմաստով. ի նկատի ունենալով մեր կապերը Ռուսաստանի եւ Իրանի հետ:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ,

Քառասուն հազար ավանդատուներ կորցրեցի՞ն իրենց գումարները

Հանրապետության խարված ավանդատուների մեծագույն մասը Երեւանի բնակիչներ են: Ինչպես Արմենոյեսի բղբակցին տեղեկացրին քաղաքի դատախազությունում, առնվազն 40 հազար քաղաքացիներ իրենց փողը վստահել են մարդկանց, որոնք բոլորովին էլ ի վիճակի չեն եղել ապահովելու ոչ միայն խոստացված տոկոսները, այլեւ վերադարձնել ներդրված ավանդները: Արդյունքում «Սուրբ Տաքեւ», «Կիլիկիա», JMZ, այլ բոնդալից անունների տակ քողարկված արկածախնդիրները ոլիի դատապարտան տան:

Համանման դեպքերի համար միայն Երեւան քաղաքի դատախազությունը հարուցել է 51 քրեական գործ, որոնցից 15-ի վերաբերյալ ժողովուրդները արդեն կայացրել են դատավճիռներ, այդ թվում մեղավորներից ոմանք դատապարտվել են մինչեւ 12 տարվա ազատազրկման:

Դատախազությունում միաժամանակ հայտնեցին, որ առանձին դեպքերում, եթե ամբաստանյալներ կամ նրանց հարազատներ հատուցում են բնակչությունից կորզած գումարները, ներվում են: Այդ եղանակով կարճվել է 6 գործ: Իսկ չարամտորեն խոսափողների նկատմամբ իրականացվում է հետախուզում. մի քանի ամբաստանյալներ բռնվել են այլ երկրներում ու բերվել Հայաստան դատապարտանքի ենթարկելու համար:

ՍՐՄԵՆՊՐԵՍ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տալիս
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Դանիելյանի 47
Թաղ. 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՐԵՏԻՔԵԱՆ, / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ,
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային
ծառայություն / 581841
Ոճը եւ տարածքները ՊՈՌԵԼ ԴԱԼԱԲԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

TACIS-ի հերթական ծրագրերից մեկի՝ «Աշխատանքային ծրագրի» շրջանակներում Սանկտ Պետերբուրգում անցկացված սեմինարին էին մեկնել Հայաստանի երեք ներկայացուցիչներ՝ «Արգիշտի» ՍՊԸ տնօրեն Ռաֆայել Դանիելյանը (ալրաղաց համալիրներ), «Արաֆս» գործարանի դուստր ձեռնարկության փոխտնօրեն Վահագն Ղազարյանը (կաթի համակարգի բաղադրային հեռախոսացանցի սարքավորումներ), «Էսսա» ՍՊԸ տնօրեն Ալեքսանդր Լեոնովը (արտահանում են չիր, հայկական հումք, ներմուծում՝ հյուրեր, հրուշակեղեն): Ծրագրի առաջին

– Չե՞ք կարծում, որ հիշյալ տարածքը կարող է դիտարկվել զուտ որպես նյութական բազա:

– Ռուսաստանի համար դա ընդունելի է: Բայց Հայաստանն այդպիսին դառնալ չի կարող: Հայաստանը զարգացող տուկա է: Գործարարությունը, կենսամակարդակը, գնողունակությունը վերջին տարիներին հանրապետությունում կտրուկ անկել են: Հայաստանն ունի արտադրական եւ գիտական ներուժ, եւ հայերն առարկայ ժողովուրդ են: Դրանից բացի, մենք ունենք բավականաչափ որոյն հումք, որը կարող է ունենալ միայն Հայաստանը: Ինչպես օրինակ, մրգերի տեսական արտերը, որոնց մշակությամբ մենք զբաղվում ենք: Համաձայն եմ, որ մեր տուկան հագեցած է բարդական ծիրանայրով, սակայն այն համով համեմատության ոչ մի եզր չունի հայկականի հետ, որարգարդես նրանց տեխնոլոգիաներ բույլ են տալիս մշակել մրգը այնքան հրաշալի, որը հաջողություն է առաջանում:

Տեխնիկական գիտվածության դրությունը եւ տեղափոխման բազմաբնույթ խնդիրները երկար ժամանակ փակուղու առջեւ կկանգնեցնեն բազմաթիվ ձեռնարկումներ: Ռ. Դանիելյանի կարծիքով այսօրվա դրությունները աշխատել են Հայաստանի ներուժը կազմող մասնագետներին զբաղվել ոչ իրենց գործով: Հայաստանի խոշոր ձեռնարկությունները չեն կարող ճկուն արձագանք տալ տուկայի բոլոր փոփոխություններին: Այդ դրությունով Եվրահամայնքի TACIS ծրագիրն օժանդակում է փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների: «Սեմինարների նպատակը գործարարությանն ազատվելն է, եւ այդ հնարավորությունը մենք դիտում է կարողանանք օգտագործել»:

– Միջազգային տուկա դուրս գալու համար անհրաժեշտ է արեւմտյան գործարարության դրոշին ծանոթանալով ստեղծել սեփական ձեռագիր եւ նոր ուղիներ գտնել: Հայաստանում արդեն բազմաթիվ են այն ձեռնարկությունները, որոնք համագործակցության առաջին աստիճանին ոտք են դրել, բայց հետագա տեղաշարժը դեռ ձգձգվում է: Կա՞ Հայաստանում գործարարների այն խավը, որը փորձում է ստեղծել հայկական նոր բիզնեսի ձեւ համաշխարհային տուկայում սեփական դիրքն ունենալու համար:

– Այս ծանր ժամանակներում Հայաստանում չդադարելով արտադրել մենք օրինակ ենք այդ մարդկանց խմբի: Պետերբուրգյան եւ եվրոպական հանդիպումները չեն դադարելու գործել միայն եվրոպական ոճով: Ցեղնեռեցությունն դակաս երբեք չենք զգացել: Համաշխարհային փորձի լեզվի իմացությունը գումարելով

ՍԵՄԻՆԱՐ

Հայկական նոր բիզնեսը կծնվի գործարարության համաշխարհային փորձին տիրապետելով

փուլում Հայաստանի փոքր եւ միջին ձեռնարկությունները ներկայացնող գործարարներն անցան անգլերեն լեզվի կատարելագործման դասընթաց: Աշխատանքային ծրագրին իր օգնությունը բերեց AFSME-ն (Հայաստանի փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների հիմնադրամ): Պետերբուրգյան սեմինարը ծրագրի երկրորդ փուլն էր, որի նպատակն էր մասնակիցներին ԱՊՀ երկրներից (մասնակցում էին նաեւ Ուկրաինայի եւ Մոլդովայի ներկայացուցիչները) ծանոթացնել արեւմտյան գործավարության ձեւերին եւ հասկացություններին: Դա կօգնի ճիշտ հասկանալ տուկայավարման գործընթացը, քանի որ ծրագրված է հաջորդ փուլում լինել եվրոպայում, ծանոթանալ նրանց աշխատանքին, հաջողությունների գաղտնիքին: Միաժամանակ ակնկալվում է կարողանալ եվրոպական համանման ֆիրմաների հետ:

Երեքաբաթյա դասընթացները վարում էին ֆրանսիական «Թոմսոն գրուպ» կազմակերպության, իսպանական «Պրոդեսս» կոնցեռնի, դանիական Փի Այ խորհրդատվական գործակալության աշխատակիցները: Լինելով խորհրդատվական ֆիրմաներ, նրանք միաժամանակ կօգնեն Հայաստանի, Մոլդովայի եւ Ուկրաինայի գործարարներին գտնել գործակիցներ: Ցեղնակությունները ներկայացրել են ծրագրեր, որոնց հիման վրա սեմինար վարող երկրների հանձնախումբը վերջնականապես կորոշի, թե ներկայացուցիչներից յուրաքանչյուրը որ երկիրն է այցելելու:

«Սանկտ-Պետերբուրգյան հանդիպումներն ինձ օգնեցին հասկանալ, որ մենք եվրոպային հարկավոր ենք նույնքան, որքան նա մեզ: Արեւմուտքն փնտրում է նոր տուկաներ: Իսկ նախկին ԽՍՀՄ տարածքը ներկայանում է որպես անընդունելի տուկա», ասում է Ա. Լեոնովը:

Մասնավոր եւ պետական ձեռնարկության համագործակցությունը արդյունավետ է

Խոսքը վերաբերում է «Նիկ» սահմանափակ դպրոցական ընկերության (ՍՊԸ) եւ Երեւանի մարթամասիկական մեքենաների գործարանի համագործակցությանը: Ինչպես լավ վերդերում կամ ֆիլմերում, Երեւանի Կամոյի դպրոցն ավարտած, դպրոցական մտերմությունը շարունակած 5 ընկերներ Ակտարյան երվանդը, Պապոյան էդուարդը, Սահակյան Ռաֆայելը, Սաֆարյան Արմենը, Ոսկանյան Լեւոնը միասնական ուժերով եւ միջոցներով 1992 թվից հիմնեցին «Նիկ» ՍՊԸ-ն, որն առ այսօր հաջողությամբ է գործում: Մոտ 1 տարի տեւած կազմակերպչական, նախապատրաստական աշխատանքներից հետո 1993 թվից սկսվեց «Նիկ» ֆիրմայի լվացքի մեքենաների արտադրությունը: Ցեղնակության տնօրենն է Ակտարյան երվանդը:

Հիմնադիրներից Սահակյան Ռաֆայելը եւ Պապոյան էդուարդը նշեցին, որ «Նիկ»-երը մշակված եւ ոչդրատված են ճապոնական լվացքի մեքենաների անալոգիայով, դիզայնով, կատարմամբ: Նրանց փոփոխություններ բերելու հետ կապված, որը տեսնելի է դարձնում եւ օգտագործումն էլ՝ հարմար: Տեխնոլոգիական փուլը մշակված է հիմնադիրների կողմից: «Նիկ» ՍՊԸ-ը վարձակալել է ԵՐՍՄ գործարանի տարածքը, որտեղ գործարանի աշխատակիցների ուժերով կատարվում են լվացքի մեքենաների հավաքման, փորձարկման աշխատանքները, գործարանի արտադրամասերում ոչդրատվում են տարբեր դետալներ: Այսպիսով ՍՊԸ-ն գործարանին առաջիկայում 30 աշխատանքով եւ որոշակի աշխատանքով:

ԵրՍՄ գործարանի արտադրության ոչ Ռազմիկ Մեժլումյանը եւ գլխավոր ինժեներ Եվգենի Սավոյկինը խոսեցին «Նիկ» ֆիրմայի հետ իրենց արդյունավետ միացյալ աշխատանքների եւ կարերի մասին: «Առեւտրամիջնորդական «Դվին» ֆիրմայի օգնությամբ լվացքի մեքենաները առավելում են Թուրքմենիա, դրանցով հետաքրքրվողներ կան նաեւ մեզ մոտ, որն օգնում է իրացմանը», ասաց Ե. Սավոյկինը: «Ընդհանրապես նման փոխշահավետ համագործակցությունը երկուսդ օգտակար է», ավելացրեց Ռ. Մեժլումյանը:

1993 թվի դեկտեմբերից մինչեւ օրս մոտ 4500 լվացքի մեքենա է արտադրվել, որից ավելի քան 3000-ը առաքվել է Թուրքմենիա, Հայաստան: Երկրորդ գագի դիմաց, մոտ 600 հատ Ռուսաստան է առաքվել, մնացածը ներքին շուկայում է իրացվել՝ ազատ վաճառքի ձեւով: Գինը եղել է սկզբում 30 դոլար, հիմա 50 դոլար է, սակայն խիստ բանկացած հումքի, դետալների (շարժիչ, հաղորդալար, ոռնիկներ խողովակ եւ այլն), արտադրական ծախսերի հետ կապված դժվար է ասել, թե մինչեւ երբ այն կդադարեցվի, որը մաքրելի է, մոտ ինքնարժեքին: Ցանկալի է, որ դրանք շուկայում 60 դոլարով են վաճառվում: Կարեւոր է այն հանգամանքը, որ լվացքի մեքենայի մոտ 50 դետալներից գրեթե 45-ը դրսից չեն գնվում, այլ արտադրվում են տեղում, իրենց հումքով եւ միջոցներով: 6 ամսվա երաշխիք ունեցող վաճառված մեքենաներից դեռեւս բողոքներ չեն եղել: Հիմնադիրները նշեցին, որ 1995 թվին արտադրվել է մոտ 2100 լվացքի մեքենա. լրացուցիչ դասվերներ դեռեւս արտադրությունը կընդլայնվի: Կարեւորն այն է, որ 20 տոկոսի չափով փայատեր 5 անձինք հիմնադիրները, գործում են համերաշխ եւ լի են եռանդով: «Նիկ» ձեռնարկության հիմնադիրները հեռանկարային ծրագրեր ունեն, 1996 թվականից դասրասվում են բողոքել ժողովրդական տնտեսության համար լայն սպառման էլեկտրատեխնիկական նոր սարքեր, որոնց մասին կխոսվի առանձին, արտադրվելուց հետո:

ԵՐԻՏԱ ՄԵՍԻՆՅԱՆ

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Բացվեց ՀՀ կառավարման դպրոցի 1995-1997 թթ. ուսարին

Հակառակ նախապես հայտարարված, վարչապետը չկարողացավ ներկա գտնվել, սակայն ներկա էր եւ առաջին դասախոսությունը կարդաց ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը, որի կողմից կառավարման դպրոցի 1995-97 ուսարվա բացման կոկիկ հանդիսությանը նախագահությունում տեղ էին գտել բարձրագույն կրթության եւ լուսավորության նախարար Վարդգես Գնունին, Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան տիկին Ֆրանս դը Հարտինգը, դասընթացավարներ եւ այլ անձինք:

Անշուշտ, սա դպրոցի առաջին բացումը չէր, ինչպես իր ներածական խոսքում բացատրեց դպրոցի տնօրեն Խաչատուր Բեզիրջյանը: Պաշտոնական բացումը տեղի էր ունեցել դեռ 1994 թ. հոկտեմբերի 14-ին, հանրապետության նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի մասնակցությամբ: Փաստորեն սա դպրոցում երկրաչափ ուսուցման անցման առաջին օրն է, ուսուցման 3-րդ փուլի սկիզբը, երբ ունկնդիր 38 սաներ, որոնք մրցութային կարգով (70 դիմորդներից) ընդունվել են դպրոց, կստանան երկամյա տեսական կրթություն՝ հետագայում արդեն իբրեւ արհեստավարժ դասընթացներ հավաքելու մեր պետության տարբեր նախարարություններն ու գերատեսչություններ: Բոլոր երկրներում տեղի է ունենում պետական կամ քաղաքացիական ծառայողների դասրասում կամ վերադասրասում, ասաց Բեզիրջյանը, եւ Հայաստանում այս առաջին դպրոցը, եվրամիության կողմից հովանավորվող առաջին դպրոցն է նախկին Խ. Միության տարածքում: 2 տարի հետո այս ունկնդիր երիտասարդները կդառնան Հայաստանի առաջին պրոֆեսիոնալ պետծառայողները:

Ողջույնի ու հաջողության մաղթանքներով հանդես եկավ նախարար Վ. Գնունին: Նա խոստացավ, որ ամենաուշը մինչեւ առաջիկա փետրվար դպրոցը կօժտվի հարմարավետ շենքով (մեր ունեցած տվյալներով՝ Օրբելի փողոցի տեխնիկումի շենքը): ՀՀ կառավարության անունից նա շնորհակալություն հայտնեց եվրամիությանը, TACIS ծրագրին եւ հատկապես Ֆրանսիայի կառավարությանն ու Ֆրանսատանում նրա ներկայացուցիչ տիկին դը Հարտինգին՝ կառավարման դպրոցի կայացմանը մատուցած օգնության համար:

Խոսեց նաեւ տիկին դը Հարտինգը: «Ես չգիտեմ, ասաց նա՝ խոսքը ուղղելով սաներին, թե որտեղի՞ց եք գալիս դուք, բայց հստակ գիտեմ, թե ո՞ւր եք գնում»: Կարեւորելով այս դպրոցի դերը պետականության կայացման գործում, նա «պետականության զգացողություն» մաղթեց ուսանողներին:

Այնուամենայնիվ բարեմաղթանքի խոսքերով հանդես եկան ՀՀ Աժ գիտության, կրթության եւ երիտասարդական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Ռաֆայել Պապոյանը, որ նախագահն էր եղել ընդունելության հանձնաժողովի, Տասիս ծրագրերի կոորդինացման խաղերի նախագահը եւ Հայաստանում TACIS-ի մշակման ներկայացուցիչը: Այնուհետեւ ունկնդիր սաներին տվեցին ուսանողական տոմսեր:

Վերջում կուզենայինք կրկնել TACIS ծրագրերի կոորդինացիոն խորհրդի նախագահի՝ սաներին ուղղված խոսքերից հետեւյալը. «Դուք չպետք է ծառայեք քաղաքական մի կուսակցության, այլ ժողովրդին: Ընտրություն պետք է կատարեք, թե ո՞րն է լավագույնը ձեր ժողովրդի համար, ինքներդ պետք է հակված լինեք ազատորեն գտնելու ճշմարտությունը»:

Հույս ունենք, որ կառավարման դպրոցի սաները, առավել եւս ղեկավարությունն այս սկզբունքով կծառայեն մեր ժողովրդին, պետությանը:

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Լեւոն Զուրաբեանը այցելեց Բոստոն

Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսեանի օգնական եւ մամուլի տնօրեն Լեւոն Զուրաբեանը, ընկերակցությամբ Ամերիկայի հայկական համագումարի հանրային հարցերու տնօրեն Մայլզ Մելոնեանի (ֆոյրը՝ Սոնքթ Մելոնեանի) Բոստոն այցելեց չորեքշաբթի նոյեմբերի 29-ին:

Բոստոնի մեջ յարգելի հիւրին այցելութիւնները ու տեսակցութիւնները ծրագրեց եւ համադրեց ՈԱԿ Արեւելեան Ամերիկայի եւ Կանադայի շրջանակի «Պայքար» հասարակութեան տնօրէն Միհրան Մինասեանը:

Պրն Զուրաբեան հանդիպումներ ունեցաւ Մեսեչուսեց նահանգի կառավարիչի տեղակալ Պոլ Սելուչիի հետ (նոյն պահուն կառավարիչ Ուիլիըմ Ուելդ սենատի ընտրութեանց իր թեկնածութիւնը կը յայտարարէր): Պրն Սելուչին փափաք յայտնեց յառաջիկայ գարնան Հայաստան այցելել Մեսեչուսեց նահանգի հետ տնտեսական յարաբերութիւններ մշակելու համար:

Պրն Զուրաբեան հանդիպում ունեցաւ տեղւոյն ամենաազդեցիկ (730 հազար տպաքանակ) «Բոստոն Գլոբ» օրաթերթի խմբագրական կազմին հետ, յատկապէս Դեյվիդ Գրինուէյի, որ հմուտ է Կովկասի եւ լատենեակ Հայաստանի եւ Արցախի հարցերէն:

Հայկական գաղութին մէջ Զուրաբեան այցելեց ՈԱԿ-ի կեդրոն, հանդիպում ունեցաւ Թէֆեան Մշակութային Միութեան, ՈԱԿ-ի պատասխանատու «Դը Արմինիըն Միրր Սփեքթեյթր» թերթի խմբագրական կազմին, Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ հովիւին եւ Հայկական բանգարան-գրադարանի վարչութեան հետ:

Դեկտեմբերի 1-ին պրն Զուրաբեան ներկայ գտնուեցաւ ի պատիւ Մեսեչուսեց նահանգի ծերակուտական Ջոն Քերիի տրուած ընդունելութեան, Ալ-ոյեֆ Փափոյանցի տան մէջ:

Պրն Զուրաբեան Բոստոնէն մեկնեցաւ շաբաթ, դեկտեմբերի 2-ին:

ՔԹԱՅԱՐՑ

ՀԱՍԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ներդրումներին նվիրված գիտաժողով՝ 1996 թ.-ի մայիսին

Հայաստանի կառավարության եւ Ադամ Սմիթի ինստիտուտի համագործակցության արդյունքում դրամաշնորհավորվածություն է ձեռք բերվել 1996 թ.-ի մայիսին Երեւանում միջազգային գիտաժողով եւ ցուցահանդես կազմակերպել «Ինչու եւ ինչպես ներդրումներ կատարել Հայաստանում» թեմայով: Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից, այդ գիտաժողովի կազմակերպման հարցերի հետ զբաղվեցին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը եւ Մեծ Բրիտանիայի Ադամ Սմիթի՝ ինստիտուտի տնօրեն Մայք Բեյլին: Ադամ Սմիթի ինստիտուտը միջազգային համաբնույթ վայելող կազմակերպություն է, որը մասնագիտացած է տնտեսական բարեփոխումների ծրագրերի մշակման եւ իրականացման հարցերում: Ինստիտուտը մեծ փորձ ունի հաստատելու միջազգային համաժողովների կազմակերպման ընթացքում, որոնց ընթացքում արդյունավետ երկխոսություն է կարողանում բարձրաստիճան կառավարական դասընթացների եւ տարբեր երկրների գործարարշրջանների ներկայացուցիչների միջեւ: Այս տարի այդպիսի համաժողովներ են կազմակերպվել Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Ադրբեջանի, մերձբալտյան եւ այլ երկրներում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՊԱՏՄԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Դարավոր գոյապայքարի հերոսական տարեգրություն

Անվանի գրող, հրապարակախոս եւ պատմաբան Բագրատ Ուլուբաբյանը, լինելով Արցախյան ազգային-ազատագրական շարժման սկզբնավորողներից ու կազմակերպիչներից մեկը, վերջին տասնամյակներում շրջադարձ կատարեց դեպի հայրենի պատմագիտությունը: Նա շատ վաղ կռահեց, որ ներկան կառուցելու համար հարկավոր է լավ իմանալ պատմությունը, անցած դարերի հերոսական տարեգրությունը: Նաեւ պատմական ազգային հիշողությամբ, կորովի նախնիների օրինակով, անցյալից իմաստուն դասեր քաղելով կարելի է ու անհրաժեշտ է զինվառել, ոգեկոչել ապրող ու մտառող սերունդներին: Այդպիսի ըմբռնումն էլ Բ. Ուլուբաբյանը հայ պատմագրությունը, հատկապես Արցախյան աշխարհի պատմության մանրագնին ուսումնասիրությունն ու ամբողջացումը դարձրեց իր գիտական, հասարակական-քաղաքական գործունեության հիմնական առանցքն ու ելակետը:

կեց 1918 թ. մայիսի դյուցազնամարտի հերոսական դրվագների վառ նկարագրությամբ առլեցուն «Սարդարապատ» պատմվեցը:

Բ. Ուլուբաբյանը միսումնավոր գրեց ու դժվարությամբ հրապարակեց այդ գիրքը, որպեսզի նրանից հերոսական ոգի եւ հայրենասիրական ներշնչանք ստանա Արցախում եւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում կռվող եւ իր հայրենիքը պաշտպանող հայ զինվորը:

Այդ բոլորին հաջորդեց տաղանդավոր գրողի ու պատմաբանի նոր գիրքը, որ լույս է տեսել վերջերս եւ կրում է «Արցախի պատմությունը սկզբից մինչեւ մեր օրերը» վերնագրությունը: 380 էջանոց այդ գիրքը հեղինակի բազմամյա եռանդուն աշխատանքի արդյունքն է: Բ. Ուլուբաբյանն առաջինն է, որ իր նոր երկում ընդգրկում է Արցախական աշխարհի ողջ պատմությունը, եւ գիտականորեն ներկայացնում ու քննարկում ազգային տեսանկյունից ինչպես համեմատաբար հայտնի, այնպես էլ ցարդ պատմության սվերում ու մութ անկյուններում մնացած շատ հարցեր:

Արցախը Պատմական Հայաստանի այն նահանգներից է, որի պատմության տարբեր կողմերին շատ են անդրադարձել հնագույն ու նոր, օտար եւ հայրենի բազմաթիվ հեղինակներ: Բայց նրանք լիովին չեն պարզաբանել Արցախի հարուստ ու կենսունակ պատմության բոլոր հարցերը, նրա պատմական ճանապարհի բոլոր անցուդարձերը: Իրավացի է հեղինակը, երբ գրախոսվող գրքի 8-րդ էջում ասում է, թե Արցախը, սկսած 5-րդ դարից, դրանից առաջ, շատ ավելի քան մեկ հազարամյակ գտնվել է Հայոց միասնական պետության կազմում, բաժանել է նրա ընդհանրական ճակատագիրը:

5-րդ դարից, Մեծ Հայքի միասնական թագավորության բարձունքից հետո (428 թ.) Արցախական աշխարհը դարձավ ամբողջովին պոկված ու իր առանձին, հազար ու մի փորձություններ հաղթահարող միավոր: Եւ ահա հետագա ավելի քան մեկ ու կես հազարամյակի Արցախի կենսագրությունն է, որ կազմում է գրախոսվող աշխատության նյութը, նրա հիմքն ու առանցքը: Այդ իմաստով էլ Բ. Ուլուբաբյանի նոր գիրքը Արցախական աշխարհի ամբողջական, համակարգված պատմության գիտական շարադրանքի առաջին փորձն է հայ պատմագրության մեջ:

Գրքի «Պատմաաշխարհագրական ակնարկ» բաժնում պատմաբանը ներկայացնում է Արցախի ընդգրկած տարածքը, որը, լինելով Մեծ Հայքի տասնհինգ նահանգներից կամ աշխարհներից մեկը, Հայոց պետականությունը մասամբ եզրագծում էր արեւելյան սահմաններում: Ներառելով բավական ընդարձակ մի տարածություն, այն արեւմուտքում հասնում էր մինչեւ Սեւանի արեւելյան ափերը, արեւելքում բռնում էր Մուխանի (այժմ՝ Սուղան) դաշտի զգալի մասը, հարավից սահմանակից էր Երասխ (Արաս) գետը, հյուսիսից՝ Արցախյան (նոր անունով՝ Ղարաբաղյան) լեռնաշղթան, որ Սեւանի ափից ձգվում է դեպի արեւելք ողնաշարելով Մուխանի դաշտավերջը: Հնագույն աղբյուրների տեղեկությունների (Պտղոմեոս, Ստրաբոն, Բուզանդ, Եղիշե, Խորենացի եւ այլք) հիման վրա ներկայացված է Արցախի հնագույն պատմությունը: Խոսվում է հնագիտական այն մասունքների (նախամարդու կենցաղային իրեր, քարե գործիքներ, ամենատարբեր կենդանիների ոսկորներ, նեանդերթալցու ծնոտի մի խոշոր բեկոր, քարանձավակոթողներ, դամբարանաբլուրներ, խեցեղեն, թաղված կառաներ եւ այլն) մասին, որոնք առաջացյալներն են «հոկանգնել հայոց գոյապայքարին եւ գտնել նրա հաջողության ուղիները: Գրքի 127-171 էջերը հենց այս շրջանի բարդ իրադարձություններն են վերլուծում ու քննարկում, ներկայացնում Խամսայի մելիքությունները, տանց կարերն ու առնչությունները ռուսական կայսրության հետ, Իբրահիմ խանի դեմ տարած անզիջում պայքարը, ռուս պարսկական պատերազմները: Ղարաբաղի Գյուլիստան բերդավանում 1813 թ. կնքված հաշտության պայմանագրով Պարսկաստանը մեկընդմիշտ ճանաչեց Ղարաբաղի հարավային սահմանից՝ Արաքսի ափից մինչեւ Դերբենդ ընկած տարածքի, ինչպես նաեւ Լոռու, Փամբակի, Շորագյալի, Շամշադինի ու Զանգեզուրի գրավումը Ռուսաստանի կողմից:

Մինչեւ Ռուսաստանի տիրապետության տակ անցնելը Արցախ Ղարաբաղում մելիքական իշխանությունների կարգով փաստորեն պաշտպանվել են հայ պետականության բեկորները: Ի դեպ, այդ կարծիքին է նաեւ Բաֆֆին՝ հայոց հանճարեղ գաղափարախոսն ու պատմավիպասանը: Գրախոսվող գրքի հեղինակը սխալ ու անընդունելի է համարում այն պնդումը, թե «մեր ազգային պետականության բաղումը կատարվել է Կիլիկիայում, երբ 1375 թ. աշխարհի չարերի միահամուռ նախաձեռնությամբ հայ թագավոր Լեւոն Զ-ն գահազուրկ է արվել ու էվել տարագրության: Իբր, դրանից հետո շուրջ հինգ ու կես դար հայ ժողովուրդը ո՛չ պետականություն է ունեցել, ո՛չ էլ այն հիշեցնող որեւէ վարչական մարմին» (էջ 116):

Աշխատության հետագա էջերում դեպքերն ու պատմական իրողությունները համոզչորեն դիտարկվում ու քննարկվում են մինչեւ 1917 եւ դրանից հետո ընկած ժամանակաշրջանը, երբ բուրժուազիական այլանսով 1921 թ. հուլիսի 5-ին Արցախ Ղարաբաղը բռնակցվում է նույն այլանսով 1918-ին թխված Ադրբեջանի մուսավաթական հանրապետությանը, որը հետագա տասնամյակներում բաղում ու բացահայտ հայաթափում է Պատմական Արցախի գերակշիռ մասը, գիտաչորեն բզկտում ու ծվատում հնամենի էթնիկ երկրամասը, այն դարձնում աշխարհից կտրված մի կղզյակ եւ իր իսկ գծած սահմաններով օտարում իր մորից՝ Հայաստանից: Եւ այս ամենը ԽՍՀՄ սահմանադրության լենինյան ազգային ինքնորոշման իրավունքի մեծադղորդ կարգախոսի անվան տակ:

Գրքի հետագա երեք գլուխներում խոր վերլուծության ու քննարկման են ենթարկվում 19-րդ դարի վերջի եւ 20-րդ դարի սկզբների ու հետագա շրջանների պատմական քաղաքական անցքերը, մեր ժամանակի գոյապայքարը՝ ամբողջացնելով Արցախական աշխարհի զարմանահրաշ ու հերոսական տարեգրությունը: Մասնակի թերությունները բնավ չեն սվերում գրքի գիտական բարձր արժեքը: Աշխատության խոսուն ու տարողունակ վերնագրերը, գլուխների ու ենթագլուխների տրամաբանական անցումներն ու կամրջակները, մասերի ու ամբողջության համակարգված կառուցվածքը, գիտական ընդհանրացումներն ու եզրահանգումները, ոսկեղեն նիկ հայրենի շողարձակումները պատիվ են բերում վաստակաշատ գիտնականին ու գրողին, որի ծննդյան 70 ամյակը բոլորում է դեկտեմբերի 9-ին:

Ուրեմն՝ երկար կյանք, ամուր առողջություն եւ գիտական հետագոտական նոր սխրանքներ ցանկանք Արցախյան կանաչ աշխարհի պայծառ զավակին ու ազգի նվիրյալին եւ սպասենք մեր հերոս Ավարայրի պատմագեղարվեստական երկի երկունքին...

ՌԱՖԻ ՂԱԼԱԼԵՅԱՆ.

ԱՐՁՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Իջեւանի բենզոնիտն առանց հեռանկարի՞

Նախկին ԽՍՀՄ նավթաքիմիական արդյունաբերության նախարարության ինքնատիպ ձեռնարկություններից է Իջեւանի «Բենզոնիտ» կոմբինատը, որի մոտ հիմնվել է Ազատամուտ ավանը, ուր այժմ ապրում է 5000 մարդ: Գտնվելով Հայաստանի հյուսիս-արեւելյան սահմանի ճիշտ եզրին, կոմբինատն ու բանավանը ենթարկվել են հակառակորդի հրետակոծություններին ու գնդակոծություններին, ունեն զոհեր եւ ավերածություններ: Ձեռնարկությունը վաղուց անգործության է մատնված, իսկ առագաստ անհայտ է: Այդ մասին է մեր թղթակից Ռուբեն Սիմոնյանի զրույցը կոմբինատի տնօրեն Վարդգես Հարությունյանի հետ:

– Ի վերջո բենզոնիտը դի՞տք է մեր հանրապետությանը:

– Բենզոնիտը հատուկ տեսակի կավ է, որի լվացող հատկությունը վաղուց է հայտնի: Մինչեւ օճառի մաքրելի դառնալը մեր հայրենակիցները բենզոնիտից, տեղական խոսվածքում «գիլ» է կոչվում, ջրախառն լուծույթ «ոով» են պատրաստել, դրանով լողացել եւ լվացք արել: Բացի այդ, ձեռներեց գյուղացիներն խրենց ավանակներ բարձած «գիլը» վաճառքի են հանել հարեւան բնակավայրերում, ընտանիք պահել: Խորհրդային նավթաքիմիական արդյունաբերության հետաքրքրությունը Սարի գյուղի հանդից արդյունահանվող հանքանյութի նկատմամբ բացատրվում էր նրանով, որ գործարանային վերամշակմամբ ստացված փոշին նավթի եւ գազի հանքավայրերի հորատման ժամանակ օգտագործվում էր որպես հորատաստարեր, պատկերավոր ասած, «յուղող» եւ հորատանցքերի պատերը ցեմենտող նյութ: Բացի այդ, բենզոնիտային կավը կարեւոր խրանիչ է մետաղածուլման բնագավառում, իսկ սենդարդյունաբերության մեջ ծառայում է որպես դարձեցնող միջոց: 1973 թվականին գործարկված ձեռնարկությունը նախագծային հզորության հասավ 1987 թվականին, երբ վերամշակվեց եւ արտահանվեց 470 հազար տոննա վոշի, այն ժամանակվա գներով 11 միլիոն ռուբլու արտադրանք: Ասվածից պարզ է դառնում, որ կոմբինատն իրացման հարցում կողմնորոշված է եղել դեպի խորհրդային հանրապետությունների տնտեսողներ, իսկ Հայաստանում անհնար բանակությամբ բենզոնիտ է տարվում:

– Նախկին գործընկերներն այլեւս հետաքրքրություն չի՞ն ցուցաբերում ձեր արտադրանքի նկատմամբ, չէ՞ որ նրանք աշխատում են:

– Այսօր ոչ: Շրջափակման պատճառով դուրս եկի մղվել շուկայից, որի վերականգնումը դյուրին չի լինի: Այսօր էլ Ռուսաստանի ու Թուրքմենիայի պատվիրատուներ պատրաստ են տեղ հասցնելուց հետո մեկ տոննա վոշու համար վճարել 450-500 հազար ռուբլի: Իսկ ինչպե՞ս տեղ հասցնել: Մեզ համար հարմար եւ շահավետ փոխադրամիջոցը երկաթուղին, փակ է մեր առաջ: Փորձել ենք ինքնաթիռով փոխադրել, մեծանում են ծախսերը, ուստի պատվիրատուն հրաժարվում է բանկ վճարել, մանավանդ երբ կա Էժան բենզոնիտ առաջարկող: Չիրացման պատճառով այժմ պահեստարան հորերում ունենք առնվազն տարեսկզբի տասը հազար տոննա պատրաստի արտադրանք: Ազատամուտից մասակարարումների դադարեցման պատճառով, օրինակ, մեր հիմնական գործընկերներից «ԺԻԳՈՒԼԻ» եւ «ԿԱՄԱԶ» նշանավոր ավտոգործարաններ նոր գործընկեր են գտել Բուլղարիայում, որտեղից երկաթուղով ստացվող փոշին ավելի Էժան է եւ չեն խախտվում մատակարարումների ժամկետները: Հայաստանի արդյունաբերության նախարարության դեկավարությունը եւս մտահոգված է մեր արտադրանքի իրացման խնդրով: Չէ՞ որ հումքը տեղական է, ոչ բերովի, ուստի ձեռնարկության համաչափ աշխատանքի դեպքում կարող է դրսից զգալի միջոցներ բերել հանրապետության, աշխատանք ու աղբերյուր բավարար միջոց տալ կոլեկտիվի անդամներին, որոնց միայն տասը տոկոսը 70 մարդ է մնացել հասցիային ցուցակում: Վերջիններս մնում են անհրաժեշտաբար պարզապես պահակություն են անում, պահպանում են մեքենասարքավորումներ, որպեսզի պահանջված պահին գործի դրվի կոմբինատը, որը շահույթով աշխատելու մեծ հնարավորություններ ունի: Նրանց շնորհիվ էր, որ հայ ադրբեջանական զինված առճակատման առաջին գծում հայտնված կոլեկտիվն անգամ չդադարող ռմբակոծությունների օրերին չլքեց արտադրամասերը, եւ այնքան ազատ միջոցներ ունենք, որ ավելի քան մեկուկես տարի պահեցինք Ազատամուտ ավանում կազմավորված երկրապահ ջոկատը, որի սահմանապահ մարտիկների մեջ մեծ թիվ էին կազմում մեր աշխատակիցները, իսկ մի քանիսն էլ հրամանատար են դարձել հայոց բանակում:

– Գուցե իջեւանյան բենզոնիտ ցանկացողներ կան նաեւ ոչ ԱՊՀ երկրներում:

– Նանապարհը բաց է դեպի Իրանի Իսլամական Հանրապետություն, սակայն նավթային այս տարածքն ունի մեր նման իր հզոր ձեռնարկությունը: Մեր արտադրանքը պատրաստ են գնել Հոլանդիայում, սակայն նորից հարցը փակուղի է մտնում փոխադրական մեծ ծախսերի պատճառով: Սա դժվարությունների շղթան: Բենզոնիտային փոշին այդ երկիր հասցնելու համար նախ անհրաժեշտ է երկաթուղային վագոններով հասցնել սեւծովյան ռեյտ, նավահանգիստ, բեռնաթափել, պահեստավորել, անհրաժեշտ քանակություն կուտակելուց հետո բարձել նավ, ապա եվրոպական ափին բեռնաթափել ու նորից բարձել երկաթուղային շարժակազմ եւ հասցնել պատվիրատուին: Այսպիսով, կտրուկ մեծանում է արտադրանքի արժեքը, իսկ Էժան վաճառող միշտ էլ ճարվում է: Ի դեպ, եթե հրաշքով վաղը բացվի այսրկով կասյան երկաթուղիների շրջափակումը, միեւնույն է, մենք կմնանք տեղական նշանակության շրջափակման մեջ, որովհետեւ շուտով կրկնվի երեք տարին, ինչ Հադրութին գյուղի մոտ տեղի ունեցած սողանքի պատճառով փակ է երկաթգծի Դիլիջան-Իջեւան ուղեմասը: Իսկ այն չվերականգնելու պատճառով շարքից դուրս է գալիս ու օրեցօր բալանվում: Դա խաթարելու այլ ուղիներ էլ ենք որոնում: Օրինակ, ցանկացանք կազմակերպել գաջի արտադրություն, որի համար զգալի ներդրումներ էին պահանջվում: Սակայն մեզանում ոչ սումնասիրված համաղասավսան կավերի շերտերը մեծ չեն, դրանց մեջ անհնար է գիպսի պարունակությունը եւ տարածաշրջանում փորձ է այդ շինանյութի պահանջարկը: Աշխատակազմին մինչեւ այժմ պահել ենք ավելցուկ փոխարժեք նյութերի վաճառքից գոյացած գումարներով: Իսկ շատերը վերջին 3-4 ամսում ոչ մի դրամ չեն ստացել:

– Իսկ բանելի վերջում լույս չի՞ երեւում:

– Շարունակում ենք վիճակից դուրս գալու ուղիներ որոնել: պատրաստ ենք լսել ցանկացած բարեփոխիչ առաջարկ: Հայաստանի կառավարությունը որոշում է կայացրել կոմբինատի սեփականաշնորհման մասին, եւ որ որ է կիրառարկվի նաեւ գործընթացը թույլատրելու ազդագիր: Սակայն խաղաղացիների կողմից բաժնետեր դառնալու ցանկություն չենք նկատում եւ դա հասկանալի է վերը բերված խնդիրների պատճառով: Իսկ իրատեսորեն ոչնչ է ասել, որ կոմբինատը նորից կարող է նախկին հզորությամբ, համաչափ ու շահութաբեր աշխատել ԱՊՀ-ի կայացման դեպքում, երբ կվերացվեն տրանսպորտային շրջափակումները, երկաթուղին կաշխատի անխափան եւ կվերականգնվեն նախկին գործընկերների տնտեսական հուսալի կապերը:

ՌՈՒԲԵՆ ՍԻՄՈՆՅԱՆ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

Սաուդյան Արաբիա. Թագավորությունը խարխլվո՞ւմ է

Ասիայի հարավարեւմուտքում գտնվող Արաբական թերակղզու շուրջ երկու երրորդը կազմող Սաուդյան Արաբիան բացառիկ ժ[illegible]պետություն է: Արդեն երկար տասնամյակներ այնտեղ իշխում է Սաուդյան թագավորական ընտանիքը, որին անվերապահորեն պաշտպանում է Միացյալ Նահանգները: Մինչեւ վերջերս անսասան թվացող այդ պետությունն այժմ խարխլվում է: Դժգոհությունները երկրի ներսում օրեցօր ավելանում են, եւ իսլամ արմատականները գլուխ են բարձրացնում: Ամեն ինչ կարգին չէ նաեւ թագավորական ընտանիքում, որտեղ 72 տարեկան Ֆահդ թագավորի լուրջ հիվանդության պայմաններում գահի հավանական ժառանգորդը 71 տարեկան Աբդուլլահ իշխանն է համարվում, որը հրամանատարն է 77 հազարանոց սաուդյան ազգային պահակագնդի: «Նյուզուիք» ամերիկյան հանդեսն իր նոյեմբերի 27-ի համարում անդրադառնում է այս հարցերին:

ցին: Իսկ ամենակարեւորը՝ ցրվեցին բոլոր պատրանքները, որ Սաուդյան Արաբիայի մայրաքաղաքը զերծ է ահաբեկչական հարձակումներից:

Ամերիկացի եւ սաուդցի անվտանգության աշխատակիցները, ՀԾԲ-ի մասնագետների աջակցությամբ, հետաքննություն են ծավալել պարզելու պայթյունի պատճառները, եւ չնայած սկզբնական շրջանում պատասխանատվությունը կարծես թե ընկնում էր նախկինում անհայտ երեք միջինարեւելյան խմբավորումների վրա, հետագայում դրանք հերքվեցին եւ կասկածները դարձյալ կենտրոնացան «ավանդական բռնամիտների»՝ Իրանի, Իրաքի եւ Սուդանի վրա, որոնք ուրախ պիտի լինեին սասանելու Սաուդյան տան հիմքերը:

Ամերիկացի դիվանագետի նկարագրության, թագավորության 72 ամյա միապետը՝ Ֆահդ Աբդել Ազիզ էլ Սաուդ թագավորը «ջիրոված, խորապես սարսափած եւ վիրավորված» էր իր ամերիկացի պատասխանատուների վրա կատարված կատաղի հարձակումից: Սակայն Սաուդյան Արաբիայի ամբողջ պատմության մեջ այս առաջին ահաբեկչական պայթյունը վստահորեն ուղղված էր նաեւ Սաուդ դինաստիայի եւ մասնավորապես Ֆահդ թագավորի եւ նրա որդիների, զարմիկների ու բոռների երկար ու օրեցօր աճող ցուցակի դեմ, որոնք արդեն երկար տասնամյակներ իշխում են մարտավարական տեսակետից աշխարհի այս ամենամեծ նավթի պաշարների վրա:

Հեմիսֆերային հարստությունների այդ թագավորությունը սակայն նրանք պահում են ֆեոդալական ժամանակների օրենքներով: Հիմնվելով պատմա կանորեն իրենց բախտ վիճակված դերի վրա, որ իրենք են Մեքքայի եւ Մեդինայի՝ իսլամի այդ երկու սուրբ քաղաքների պահապանները, սաուդցիների դինաստիան վաղուց իրեն համարում է բարեպաշտության տիպար եւ համաարաբական միության խուսնացող երազի պաշտպան: Այդ պատկերացումը, ինչպես ավանդական «Բեդվին Ռեգալիան», որ սովորաբար կրում են հասարակության մեջ հայտնվելիս, շատ արդյունավետ ծածկվող է եղել մինչ այժմ:

Բայց ընտանիքի որոշ անդամների ցոփ կյանքով ապրելու համբավն ու առեւտրական գործարքների դիմաց տոկոսներ պահանջելու նրանց հակումը, եւ մանավանդ Մեծն Սատանային ա[illegible]ներն են եղել թիրախ, իսկական պատերազմը սաուդցիների դեմ է»:

Ոչ ոք դեռեւս ապացամբություն չի կանխագուշակում: Միապետությունն ունի ազգային հզոր պահակախումբ, որի 77 հազար անդամները ԱՄՆ-ում են մարզվել եւ օգտագործում են ամերիկյան զենք: Միապետությունն ունի նաեւ գաղտնի ոստիկանություն եւ դատական համապատասխան մարմիններ, որոնք իրականացնում են Ղուրանում նկարագրված դաժան պատիժների մի ամբողջ շարք, սկսած մտրակահարությունից, վերջացրած անդամահատությամբ: Սաուդյան Արաբիան բացարձակ արմատականների պետություն է, որին հաճախ են ինքնարիկյան ներկայությունն է: «Ամերիկացիները նույնիսկ մեր արտաքին քաղաքականությունն են վարում», ասում է մի հրատարակիչ Ջեդդայից, «դա բուլացնում է մեր կառավարության հեղինակությունը»:

Ամերիկացի որոշ մասնագետների կարծիքով 1979 թվի իրանյան հեղափոխության նմանություններն ակնհայտ են այստեղ: Ինչպես Իրանը 1970-ական թվերին, այնպես էլ սաուդյան հասարակությունն այժմ բաժանված է իր արմատական արժեքների եւ արեւմտյան ազդեցության միջեւ ծագած հակամարտության պատճառով: «Մենք ցանկանում ենք 21-րդ դարի տեխնոլոգիա ներմուծել մեր երկիր վրա, որ իրենք են Մեքքայի եւ Մեդինայի՝ իսլամի այդ երկու սուրբ քաղաքների պահապանները, սաուդցիների դեմ է»:

Ոչ ոք դեռեւս ապացամբություն չի կանխագուշակում: Միապետությունն ունի ազգային հզոր պահակախումբ, որի 77 հազար անդամները ԱՄՆ-ում են մարզվել եւ օգտագործում են ամերիկյան զենք: Միապետությունն ունի նաեւ գաղտնի ոստիկանություն եւ դատական համապատասխան մարմիններ, որոնք իրականացնում են Ղուրանում նկարագրված դաժան պատիժների մի ամբողջ շարք, սկսած մտրակահարությունից, վերջացրած անդամահատությամբ: Սաուդյան Արաբիան բացարձակ արմատականների պետություն է, որին հաճախ են ինքնարիկյան ներկայությունն է: «Ամերիկացիները նույնիսկ մեր արտաքին քաղաքականությունն են վարում», ասում է մի հրատարակիչ Ջեդդայից, «դա բուլացնում է մեր կառավարության հեղինակությունը»:

Ամերիկացի որոշ մասնագետների կարծիքով 1979 թվի իրանյան հեղափոխության նմանություններն ակնհայտ են այստեղ: Ինչպես Իրանը 1970-ական թվերին, այնպես էլ սաուդյան հասարակությունն այժմ բաժանված է իր արմատական արժեքների եւ արեւմտյան ազդեցության միջեւ ծագած հակամարտության պատճառով: «Մենք ցանկանում ենք 21-րդ դարի տեխնոլոգիա ներմուծել մեր երկիր

ԱՆԳՐԱԴԱՐՁ

Ֆրանսիացիները բարեփոխումներ չեն սիրում

Ֆրանսիացի գործադուլավոր աշխատավորների եւ խոշոր ուսանողների միացումը սոպառնում է վերստեղծել 1968 թ. մայիսի դպրոցական՝ իրավիճակը: Երկրորդ շաբաթն է, ինչ երկիրը լիովին կազմալուծված է: Չեն գործում հասարակական տրանսպորտը, գնացքները: Բողոքի ելույթներ գլխավորած երկաթուղայիններին մեկը մյուսի հետեւից հարում են աշխատավորների նորանոր խմբեր՝ փոստի, «Էլեկտրիսիտե դը Ֆրանս» պետական ընկերության ծառայողներ, կադավորներ, հիվանդանոցային անձնակազմը եւ նույնիսկ ֆինանսական ու հարկային ծառայությունների աշխատակիցները: Դժգոհներին միանում են առեւտրականները եւ խանութպանները: Ասիճանաբար կանգ են առնում ձեռնարկությունները, տնտեսությունը միլիոնների վնաս է կրում:

Զուգահեռաբար բորբոքվում են ուսանողական ցույցերը, ուսանողները գրավել են տասնյակ համալսարաններ: Որոշ քաղաքներում, այդ թվում Փարիզում, երիտասարդները

ձեռնամարտի են բռնվել ոստիկանության ուժերի հետ:

Բանվորների, ծառայողների եւ ուսանողների ընդհանուր հակառակորդը կառավարությունն է: Բայց եթե սովորող երիտասարդությունը հակայական լրացուցիչ միջոցներ է պահանջում բարձրագույն կրթության ոլորտ համակարգը ճգնաժամից դուրս բերելու համար, ապա աշխատավորները բողոքում են իշխանությունների հայտարարած արմատական բարեփոխումների դեմ: Երկար տատանումներից հետո իշխանությունները առաջ քաշեցին մի քանի հարյուր միլիարդ ֆրանկի հասնող պետական դեֆիցիտի կրճատման համարձակ ծրագիր: Ֆրանսիացիներին առաջարկվում է լրջորեն եւ տեւականորեն ճգել գոտիները:

Երկար ժամանակ Ֆրանսիան աղքատ էր իր կառուցվածքներին անհամապատասխան: Դրա հետեւանքով ֆինանսական անդունդի եզրին է հայտնվել սոցիալական ապահովության ամբողջ համակարգը, ներառյալ բուժական, կենսաթոշակային վճարումները եւ գործազրկության նպաստը: Իշխանությունները բարձրացրել են ուղղակի եւ անուղղակի հարկերը, ինչպես նաեւ զանազան պարտադիր վճարումները, սառեցրել պետական աշխատողների աշխատավարձը:

Բայց ֆրանսիացիները, ըստ երեւույթին, ավելի շատ սիրում են հեղափոխություններ, քան բարեփոխումներ, հատկապես երբ վերջին ներս վնասում են իրենց գրպանին:

Չնայած հայրենակիցների հարազատ դիմադրությանը, իշխանությունները մտադիր են հաղթական ավարտի հասցնել նախատեսված բարեփոխումները: «Դրանք կրկին հետաձգելը, ինչպես դա արվել է վերջին 15 տարում, կնշանակեր համակերպվել Ֆրանսիայի մայրամտին», հայտարարել է վարչապետ Ալեն Ժյուպեն:

«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

Սիրիա-Իսրայել հարաբերությունների մերձեցո՞ւմ

Իրանական «Էրելասթ» օրաթերթն անդրադառնալով Բարսելոնում կայացած Եվրամիջերկրածովյան 27 երկրների համաժողովում առաջ քաշված Սիրիա-Իսրայել բանակցություններին, մեջբերումներ կատարելով օտարերկրյա լրատվական աղբյուրներից, գրում է, որ ըստ ֆրանսիական հաղորդագրության, սիրիական վարչակարգի նախարար Յուսի Բիլին. «Այդ բանակցությունները արդյունք չեն տա: Սիրիան միայն կարող է իր տունը փոխել, դժվար է ասել, թե կարող է գործելակերպն էլ փոխել»: Նա ընդգծել է, որ Իսրայելի տեսակետով միայն Պերեսի ու Սիրիայի նախագահի հանդիպումով կարող են բանակցությունները վակուղից դուրս գալ:

Ֆրանսիական մի հաղորդագրություն ասում է, որ Սիրիա-Իսրայել խաղաղության բանակցությունները, որ տարիներս վակուղի են մտել, Բարսելոնում լավ նշաններ ցույց տվեցին: Սակայն դեռ չի կարելի ասել, թե բանակցությունները վակուղից դուրս են եկել: Պետք է սպասել Շիմոն Պերեսի վաղվա հանդիպումների եւ Ամերիկայի Միջին Արեւելքում նոր գործողությունների:

Ըստ սիրիական պաշտոնական աղբյուրի, Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքը հեռախոսով զրույց է հաֆեզ Ասադի հետ Բարսելոնի համաժողովի արդյունքների եւ երկու երկրների բանակցությունների նկատմամբ ցուցաբերած շահագրգռվածության մասին:

Այդ նույն ընթացքում Եգիպտոսի արտգործնախարար Ամր Մուսան ուրախություն արտահայտելով Սիրիայի եւ Իսրայելի միջեւ ծագած խաղաղության գործընթացի առիթով, ասաց. «Մոտ օրերս կամ շաբաթներ հետո, ակնկալեմ կդառնանք բանակցությունների ակտիվացմանը: Շիմոն Պերեսը Մուբարաքի հետ բանակցությունների համար մի երկու երեք օրից կայցելի Կահիրե»:

Ս. Գ.

ԱՇԽԱՐՀԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Գեներալ Ռոմանովը դուրս չի գալիս կոմայից

Չեչնիայի Հանրապետությունում ՌԴ միացյալ զորախմբի նախկին հրամանատար գեներալ-լեյտենանտ Անատոլի Ռոմանովը, որն ահաբեկչական գործողության թիրախ դարձավ հոկտեմբերի 6-ին՝ ծանր վիրավորվելով Գրոզնու «Մինուտկա» հրապարակում տեղի ունեցած պայթյունի հետեւանքով, մինչեւ այժմ գտնվում է Բուդենկոյի անվան հոսպիտալում: Ըստ ռուսական աղբյուրների՝ բժիշկներին հաջողվել է հրաշք գործել եւ «կյանքի հետ անհամատեղելի վիճակից նրան հաջել դեպի այս կողմ»: Չնայած հրաշքին, գեներալը դեռեւս գիտակցության չի եկել եւ գտնվում է կոմայի վիճակում, ճիշտ է, ոչ խոր, ինչպես երկու ամիս շարունակ, այլ՝ մակերեսային: Այժմ վիրավորը, որը ենթարկվել է չորս բարդ վիրահատության, կարողանում է արձագանքել բարձր ձայներին (բացում է աչքերը), նույնիսկ թույլ կերպով սեղմում է իրեն մեկնած ձեռքը: Վերջերս նրան այցելել են ՌԴ ՆԳ նախարար Անատոլի Կուլիկովը եւ Անվտանգության խորհրդի քարտուղար Օլեգ Լոբովը: Բժիշկները զարմանքով արձանագրել են, որ վիրավորը ակնհայտորեն հասկացել է, թե ովքեր են այցելուները եւ ցույց է տվել հուզմունքի նշաններ: գուցե նա հասկացել է նաեւ, որ Բորիս Ելցինի նոյեմբերի 7-ի հրամանագրով իրեն շնորհվել է Ռուսաստանի հերոսի բարձր կոչումը եւ գեներալ գնդապետի հերթական զինվորական աստիճան: Հույսեր կան, որ գեներալի երկարյա առողջությունը, ի վերջո, կօգնի նրան՝ վերակենդանանալու «ի մեռելոց», թեեւ, հավանաբար վախենալով «չար այլից», բժիշկները նշում են, որ «հարյուրտոկոսանոց երաշխիք կարող է տալ միայն Տեր Աստված»: Ավելացնենք, որ եւ հոսպիտալը, եւ գեներալի հիվանդասենյակը խստագույն հսկողության տակ են վերցվել այն բանից հետո, երբ անհայտ ահաբեկիչներ զանգահարել են, հեռաձրզվել նրա առողջությամբ եւ իմանալով, որ դեռ կենդանի է՝ սպառնացել են սպանել՝ ինչ էլ որ լինի: Հատուկ ծառայություններին հաջողվել է հենց ավտոմատ հեռախոսախցիկներում ձերբակալել այդպիսի երկու մարդու, որոնց վերաբերմամբ հետաքննություն է տարվում:

Ռ. Հ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Վիդեոն միջոց է, որ պարտադրում է իր բովանդակությունը

– Ի՞նչ սկզբունքներ ոլորտի դասակարգվեն Վիդեո Արթի մեջ: Կինոգետներն ասում են, որ փառատոնին ներկայացվածը Վիդեո Արթ չէ:

– Ինչ որ տեղ կարող եմ համաձայնել: Կային վիդեոյով արված ֆիլմեր, որ հաղորդագրություն էին ներկայացնում, ճանաչողական էին: Կային հեղինակներ, որոնք արվեստի հարցեր էին բարձրացնում, նրանք ընդգրկուն մտածողության մեջ ավելի ոլորտի կոնկրետացնեն ասելիքը: «Վիդեո Արթ '95-ը» հիմնականում վիդեոֆիլմեր ներկայացրեց, բայց անունն ընտրված էր շատերի համար ուղղվածությունը: Հիմա արդեն մի խումբ կնախադասությունի հաջորդ տարվա փառատոնին: Սկզբունքը ոլորտի լինի արվեստի խնդիրը, տեղեկատվական, ակնարկային, ժառանգությանական չոլորտի լինի: Տեղանքն էլ նշանակություն ունի, ամերիկյան Վիդեո Արթը տարբերվում է Ֆրանսիականից, բայց արտաքին ձևի տեսանկյունից, գաղափարական տեսանկյունից տարբերություն չկա:

– Վիդեո Արթը ստեղծելն անհնարին է, նաև մասշտաբի չէ: Դեռ Ֆրանսիական Վիդեո Արթի ժամանակ նման կարծիքներ եղան:

–Նախ ոլորտ ասելով, ինչ էին ուզում նրանք հասկանալ և տեսնել, որ չտեսան: Մյուս դեպքում ինֆորմացիայի բազմակողմանի խնդիրն է առկա: Գիտեն են, որովհետև ուզում էին ֆիլմ տեսնել, բայց տեսան Գաղտի ինքնաբուխ մոտեցումն իր արվեստին, ինքը որտեղ է, ինչ է անում, ինչու է նկարում: Լեզվական խնդիրն էլ կար, ֆիլմի տեսքը չէր բարձրացվում, իսկ նա հոգեբանական վերլուծության էր անում, բն ինքը որ շերտում է: Չհասկացան, որովհետև այդ ինֆորմացիան մինչև հիմա չէին ունեցել: Պիտի աշխատեմ, որ տեղեկատվությունն ավելի մասսայական դառնա: Իհարկե, ֆիլմերից հետո ինքնարտահայտման ոլորտի լինեն: Այն, ինչ արեցինք հայկական Վիդեո Արթի սենիորների ժամանակ:

– Պատմում էիր Վիդեո ոլորտի մասին: Վիդեո Արթի մե՞ջ է մտնում:

– Վիդեոն միջոց է ստեղծագործողի համար: Լատենկարչությունը եկավ և դիմանկարներ փոխարինեցին լուսանկարով: Վերացավ արհեստավորի խնդիրը: Հիմա դարձավ գաղափարական մոտեցումը: Ինչ է հետաքրքրում մարդուն այս դեպքում: սկսեց աշխատել հեռուստան մոտեցումը, բայց մարդիկ, ինչպես Բոյսն էր ասում, ստեղծագործող են: Վիդեո Արթ հասկացողությունը շատ ընդարձակ է դարձել: Վիդեոն ոլորտում, որին զարգացը մասնակցում էր Գերմանիայում literaturWERKstatterdm նրաստարկության հրավերով 5 ժամանակ առ ժամանակ վերջինս հանդիպում էր Գերմանիայում, ներկայացնում է այլընտրանքային ավանգարդ գրականություն, տարբեր երկրներից հեղինակներ հրավիրում, բարգմանում նրանց աշխատանքները, հնարավորություն է ընձեռում գերմանացի հանդիսատեսի հետ հանդիպելու: Ձեռով ոլորտից դուրս ասած ավանդականից դուրս է: Ժամանակի ընթացքում բնորոշ անուն կընտրվի, իսկ հիմա, քանի որ օգտագործում է վիդեոյի հնարավորությունները, այդպես է կոչվում: Վիդեոյ ոլորտները վառում ենք գեղին (մարդիկ նույնիսկ սկզբում չգիտեն ինչպես ֆունկցիան) հետո միացվում են վիդեոմոնիտորներ (2 հաս դրված էին դահլիճում), արտաքինին միացվում են երկու միկրոֆոններ, ոչի ընթացքում ես կարդում եմ հայերեն տեքստ բառեր, բառակապակցություններ վերցված տարբեր կրոնական նյութերից, գերմանացիներ գերմաններեն, մոնիտորներին հայտնվում են համապատասխան ոլորտներ:

– Ձեզ մոտ բառի սահմանները ոչնչացնում:

– Հանախ բառն ունի իր ստերեոտիպային ընկալումները, իսկ ցուցադրվող ոլորտները ստիպում է բառի նախադեպ ստեղծած այդ ստերեոտիպից դուրս գալ: Բառի բաղադրիչը բացում են: Դայնը, ոլորտները, բառը բոլորը միասին մի կառուցվածք են ներկայացնում:

– Անցյալ տարի Ֆրանսիայում ֆիլմ նկարելու հնարավորություն էր տրված ձեզ:

– Հավակնված էի Ֆրանսիայի արտգործնախարարության կողմից, Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանության միջոցով իրականացավ: Ամեն տարի 12 տարբեր երկրներից վիդեոյով աշխատող կինոստեղծողություն ունեցող ստեղծագործողների են հրավիրում: Բացի ֆիլմ նկարելուց, հնարավորություն էր տրված ցուցահանդես բացել: 1 ամսվա ընթացքում հրավիրվածները ծանոթանում են վիդեո և կինոտեխնիկայի նորություններին: բացի այդ մեր գործերը, արվեստագիտների հետ հանդիպումներ են կազմակերպվում: Իմանալ էի հանդիպել Գաղտի, և Բրնահան Բոդանսկու հետ: Ցեղով-Գաղտը նկարահանում էր Շվեյցարիայում, Բոդանսկին Գերմանիայում: Ցուցահանդեսի ժամանակ հանդիպեցի Գաղտի հետ աշխատող կոմոդիտորին, հետաքրքիր էր: 12 հոգով (խմբերով) ոլորտի 4 ֆիլմ նկարեցինք: Ես ներկայացրի սցենարս, ինձ նկարվեց, բայց տվեցին, որ մի ֆիլմն առանձին նկարեմ: 4.5 ռոպե տեղությամբ իմ ֆիլմը կոչվում էր «Հետո»: «Հետո» «սահմանային» ֆիլմ է վիդեոֆիլմի և Վիդեո Արթի առանձնում: Ժամ Պոմոլիզ կենտրոնի դիմաց կանգնած կամաց կամաց կտրում եմ երկար մորուս ու ձեռքս փոխվում: Մարդը գալիս է Փարիզ ու սկսում է ձեռքս վոխվել: Նկար Փարիզ (հետ...), ձեռավոխվեցիր (հետ...):

– Քո մտածողությանը ո՞րն է ավելի հարազատ բո՞ղքը, տեսակցի՞կը...

– Բոլորը միջոցներ են, չեմ սահմանափակվում: Գրիֆոն մինոնների ժամանակ միջոցը դառնում է տարածքը, հանդիսատեսը: Տարբեր գաղափարական շերտերում աշխատանքն իրականացնելու համար տարբեր միջոցներ են ոլորտ: «Դրամանիշի նախագիծ» ցուցահանդեսում իմ առաջը փրիֆորները էր: Սկսել էի վաղուցից: Քայլում եմ ոլորտանական կոստյումով և շատ հետաքրքիր է մարդկանց վերաբերմունքը, երբ բիկանիա տեսնում են փակված ադրանմանանոցը: Կամաց կամաց ամեն ինչ դառնում է վաճառքի առարկա, նույնիսկ մարդը: Վերջերս չեմ հիշում, որ բերքն էր գրեց մարդը վաճառել է զույգ օրգաններից մեկը և գոհ է, որ վաստակել է 2 մլն դոլար: Նյութը փաղը, ասված է դառնում:

– Մոսկվացի արվեստագետները հետաքրքրել են ձեր կազմակերպած փառատոնով: Արդյո՞ւնքը:

– Մոսկվացիները առաջին հերթին ուզում են ծանոթանալ, տեղեկացվել, որոնցով հետո համագործակցեն: Վերջին հաշվով, նոթատակը Երևանում, այնուհետև Մոսկվայում ցուցադրումներն են:

– Գերմանիայում ցուցահանդես եք կազմակերպելու: Ե՞րբ:

– Գարնանը: Հավանաբար կլինի վիդեոինստալացիա, որտեղ կներկայացվեն ԱԳՏ խումբը, նկարիչներից Արա Հովսեփյան, Արսեն Ներկարարյան, Մանվել Բաղդասարյան, Սեր: Ստեղծագործելու լայն դաշտ կա, ազատ մոտեցում: Կարող են խումբ խումբ տարբեր նախագծեր ներկայացնել:

– Գերմանացիների մեջ մե՞ծ է հետաքրքրությունը ավանգարդ արվեստի հանդեպ:

– Նրանք կարմանկերպելու մեծ փաթաթ ունեն, ինֆորմացիան մեծ է: Հետաքրքրությամբ: մամուլում տարբեր հարցազրույցներ են լինում, յուրաքանչյուր հեղինակի ասելիքը դարձվում է:

ԱՆԱՍՏԱՍ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Վիդեո ոլորտի տարածում. Գերմանիա

ԵՐԵՎԱՆ

Նոր ակադեմիական թատրոնը կգործի փետրվարի 15-ից

«Ազգի» դեկտեմբերի 7-ի համարում տեղեկացրել էինք, որ Սունդուկյան թատրոնը լուծարված է: Քանի որ մշակույթի նախարարությունից չհաջողվեց հավելյալ տեղեկություններ ստանալ այդ մասին, որոնցնիք մանրամասներին ծանոթանալ տեղում: Թատրոնի հայտարարությունների տախտակին փակցված հրամանից (նախարար Հակոբ Մովսեսի ստորագրությամբ) ոլորտ դարձավ, որ լուծարված են թատրոնի վարչական, վարչա-գեղարվեստական անձնակազմերը և դերասանական կազմը: Հրամանով նախատեսվում է «նախկին Գ. Սունդուկյանի անվան պետական ակադեմիական թատրոնի բազայի վրա 1996 թ. փետրվարի 15-ից բացել պետական ակադեմիական թատրոն, ստեղծելով տնտեսական կառավարման ձև»: Ինչպես և հայտնել էինք, «նոր դասեղծ» թատրոնի տնտեսն է նշանակվում Վանաձորի Արեգյան թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Վահե Շահվերդյանը, որը նախարարության հետ համատեղ մշակելու է տնտեսական կառավարման համակարգով գործող թատրոնի կարգավիճակի, կառուցվածքի, աշխատանքային հարաբերությունների հետ կապված կանոնադրությունն ու ծրագիրը: Լուծարված թատրոնի աշխատակիցներին հասկացվելու է օգնություն տարեկան աշխատավարձերի չափով: Է. Պ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բացվեց Կարլոս Աբովյանի անհատականը

Վանաձորի կերպարվեստի թանգարանում բացվել է գեղանկարիչ Կարլոս Աբովյանի անդրանիկ ցուցահանդեսը: Որևէ էլ զարմանալի թվա, բնորհալի կերպարվեստագետի անդրանիկ ցուցահանդեսը կայացավ նրա մահվանից 3 տարի անց: Արատավոր համեստ և ինքնօրինակ անձնավորություն լինելով, կենդանության ժամանակ նա այդպես էլ չնախընտրեց ինքնահաղթահարման այն ճանապարհը, որը տանում է դեպի համընդհանուր ճանաչում: Մնաց ինքնամփոփ, կարծես դրանով ավելի հավատալով իր նվիրվածությունն արվեստին: Գունագրաֆիկական անստասելի լուծումները, հույզի և տրամադրության աբովյանական հագեցվածությունն ավելի ամբողջական են ներկայանում ցուցադրված շուրջ 5 տասնյակ կտավներում, որոնք վերջերս ցուցադրվել են նաև Երևանում: Ցուցահանդեսի բացման օրը Վանաձորի Սուրբ Աստվածածին եկեղեցում մատուցվեց պատարագ՝ արվեստագետի մահվան տարելիցին: ՄԱՐՏԱՆ ՄԵՍՈՊՅԱՆ

Պուգաչովայի խմբագրած «Ալլան» Երևանի կրպակներում

Երաժշտական աշխարհում Ալլա Պուգաչովան հայտնի է որպես ռուսական էստրադայի անմար աստղ: Հայտնի է նաև, որ նա սիրում է ուժերը փորձել ոչ միայն էստրադայում: Պուգաչովան դարձել է նաև իր անունը կրող երաժշտական հանդեսի գլխավոր խմբագիրը: «Ալլա» հանդեսը տպագրվում է Բելգիայում և պարունակում է զանազան երաժշտական նորություններ՝ սկսած Պուգաչովա-Կիրկորով զույգից մինչև Ռուսաստանի և միջազգային երաժշտական կյանքին վերաբերող նորություններ: Օրերս «Ալլա» երաժշտական հանդեսը հայտնվեց նաև Երևանի մամուլի կրպակներում: ԱՐՍԵՆՊՐԵՍ

Հայ լուսանկարչի հաջողությունը

Ճապոնիայում տարբեր երկրների լուսանկարիչների մասնակցությամբ տեղի ունեցած լուսանկարչական միջազգային մրցույթում հաջողության է հասել նաև իրա նահայ երիտասարդ լուսանկարիչ Արսուզ Մեհդիխանյանը: Այդ մրցույթը, որը նվիրված էր ՄԱԿի 50 ամյակին և կազմակերպվել էր ՄԱԿին կից Ասիայի և Օվկիանիայի մշակութային կենտրոնի՝ ACCUի նախաձեռնությամբ, իրեն դայման առաջադրել էր «Միասնական կյանք» թեման: Առավելագույն լուսանկարներից ընտրվել են 109 լավագույն աշխատանքները, որոնց թվում է նաև Մեհդիխանյանի ստեղծագործությունը: Հայ լուսանկարիչը ծնվել է 1960 թվականին Թեհրանում: Լուսանկարչությամբ սկսել է զբաղվել 20 տարեկանից: Նշենք, որ հոկտեմբերին Իրանի մշակույթի և առաջնորդության նախարարության կողմից նա գործուղվել էր Հայաստան՝ մասնակցելու Երևանում Իրանի մշակույթի օրերին: ՓԱՌԱՍ

«ԵՎՐՈՍՏԱՆ-ՈՒՅՈՒՏ»
ֆիրման առաջարկում է
ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԴԻՄԱՎՈՐԵԼ ՆՈՐՈՎԻ
եւ հրավիրում ամանորյա ուղեորության
ՓԱՐԻԶ - դեկտեմբերի 28-ից մինչեւ հունվարի 4-ը
ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ - դեկտեմբերի 30-ից մինչեւ հունվարի 6-ը
Ձեզ ապահովում են
- 3***հյուրանոցներ եվրոպական մայրաքաղաքների կենտրոնում
- շրջագայություններ արեւարժան վայրերով
- հաճելի հանդիպումներ, նոր ծանոթություններ, գործարար կապեր
- ամանորյա խնջույք
Փաստաթղթերի ընդունումը մինչեւ դեկտեմբերի 15-ը
"Եվրոստան - Ույուտ" ֆիրման կոգնի Ձեզ յեոր բերել ավիատոմսեր եւ յեւակերպել փաստաթղթեր
ԵՐԵՎԱՆ - ՍՈՖԻԱ, ԵՐԵՎԱՆ - ԲՈՒԴԱՊԵՍՏ
ուղղություններով
«ԱՆԻ» հյուրանոց, 512 սենյակ
ԵՎՐՈՍՏԱՆ-ՈՒՅՈՒՏ ֆիրմա
Հեռ. 52-42-65

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

– **Ակսենք ընտանեկան վիճակից:**

– Մեր ընտանիքը մեծ է: 10 հոգով հայրս, մայրս, տատս, եղբայրս, կինը, երկու երեխաներս, ես, կինս եւ աղջիկս ապրում ենք միասին: Պայմաններս նորմալ են: Սեփական տուն ունենք եւ սենյակները բավականացնում են 40 սենյակ: Եղբայրս Մոսկվան բժիշկ է, սակայն բիզնեսով է զբաղվում: Մյուս եղբայրս ամուսնացած է եւ առանձին է ապրում: Նա նույնպես ֆուտբոլիստ էր՝ դարպասապահ եւ Դիլիջանի «Իմպուլսի» կազմում դարձել է Հայաստանի չեմպիոն: Մինչ այդ խաղում էր ՖԻՄԱ-ում: Ուզարամ է, որ Գոհարի հետ նշանվել ենք 1993 թ. սեպտեմբերի 23-ին, ամուսնացել 1994 թ. սեպտեմբերի 23-ին, իսկ այս տարվա սեպտեմբերի 23-ին ծնվել է մեր առաջնեկը՝ Անին:

– **Սենյակները որ շատ են, լավ է, իսկ ֆինանսապես ինչպե՞ս ես:**

– Միայն իմ հույսին չենք: Ֆուտբոլից իմ վաստակածի համար համեմատաբար գոհ եմ, որովհետեւ ավելին ապրելն հնարավոր չէ, քանի որ, այսօրվա դրությամբ բիմների գերակշռող մասը ֆինանսապես լավ վիճակում չէ: Հույս ունեմ, որ ՈՒԵՖԱ-ի զանազան խաղարկություններում հանդես գալու իրավունք կստանանք, հաջող կխաղանք եւ անհամեմատ կբարձրանանք մեր նյութական վիճակը:

– **Իսկ դու հավատո՞ւմ ես, որ Եվրոպայում կարող ես հաջող խաղալ:**

– Եթե դպրամասները լավ լինեն, ապա լավ կխաղանք: Առաջին հերթին խոսքը վերաբերում է մատուցման դպրամասերին: Մեր դեկավարներն ամեն ինչ անում են, որ բարձր մակարդակով ուսումնամարզական հավաքներ կազմակերպեն: Օրինակ, ոչ ոք չի հարցնում, որ «Արարատը» հաջող կխաղար 1992-ի հունվարին Շվեյցարիայում կազմակերպված միջազգային մրցաշարում: Բայց մենք հարթեցինք այնպիսի բիմերի, ինչպիսիք են Դանիայի «Բրոնդբյոն», Պորտուգալիայի «Սպորտինգը», ոչ ոքի խաղացինք Իռլանդիայի «Կասլենի» եւ Շվեյցարիայի «Սերվետի» հետ ու գրավեցինք 2-րդ տեղը: Այն ժամանակ «Արարատը», փաստորեն, հանրապետության հավաքականն էր եւ նրա համար դպրամասերը դրդեմոնոպ մակարդակի էին: Առաջիկա հունվարին ԱՊՀ գավաթի խաղարկությունում «Փյունիկը» ներկայացնելու է Հայաստանը: Մեր առաջին մրցակիցը լինելու է Ռուսաստանի չեմպիոն Վլադիկավկազի «Սպարտակ Ալանիան»: Այսօր բիմերի արժեքները այդ են, սակայն վախենալու ոչինչ չկա: Ընդամենը մի քանի տարի առաջ «Արարատն» էր մեծ հեղինակություն Վլադիկավկազի բիմի համար: Այնպես որ, դեռ է վերականգնենք մեր ֆուտբոլային հեղինակությունը:

– **Հարձակվող ես, բայց գոլակներ քիչ ես խփում:**

– Փոխարենը շատ «շանգա» եմ խփում: Եղել է խաղ, երբ երեք անգամ իմ հարվածներից հետո գնդակը ես է մղել դարպասածողից:

– **«Շանգաների» քանակն ավելի լավ ես հիշո՞ւմ:**

– Օրինակ, վերջինը «Շիրակի» հետ սկզբունքային խաղում էր, այն էլ այն ժամանակ, երբ հաշիվը չէր բացվել, ինչպե՞ս չհիշեմ: Խաղից հետո մեր գլխավոր հովանավոր, «Հայծխախոտ» արտադրական միավորման վտխանտներն Ռոբերտ Հայրապետյանը նույնիսկ կատակով ասաց, որ աշխարհում ինձ նման «շանգա խփող» չկա: Ախտա, որ դրա համար վիճակագրություն չկա, թե չէ կարող է աշխարհի ռեկորդակիր լինեի: Իսկ եթե անկեղծ լինենք, գլխավոր մեղքն իմն է, որ ոչ գնդակներ եմ խփում: Գլխավոր դատճառներից մեկն այն է, որ ոչ ենք մարզվում, բացի այդ, թե ազգային հավաքականում եւ թե «Փյունիկում» ոչ միշտ եմ լրիվ խաղացել: Երբ ՀՄԸՄ-ն ստեղծվեց, ավելի, քան հարձակվելու մասին: Դրանից ավելի շատ տուժում են հարձակվողները: Բացի այդ, առաջ չենք մտածում: Եթե ֆիզիկապես չպիշենք մրցակիցներին, ապա կարող ենք նաեւ հաղթել:

– **Կա՞ն ֆուտբոլիստներ, ովքեր կարող են օգտակար լինել հավաքականին, բայց անուշադրության են մատնված:**

– Արմեն Սանամյանն ու Մեյրան Պողոսյանը: Սեյրանը ֆիզիկապես ոլորտ է, լավ հարվածներ ունի եւ տեխնիկապես գոհացնող է: Արմենը գոլ խփելու հատկություններ ունի, տեխնիկապես ճկուն է: Իմ կարծիքով հավաքականը նրանց ոչնչ եզրային կիսապաշտպաններ չունի: Վարդան Մինասյանը կարող է լավ դիպուներ լինել: Նա երիտասարդ է, գնդակներ է խփում, գլխով լավ է խաղում, ֆուտբոլային խելք ունի, տեխնիկապես գոհացնող է:

– **Այսինքն, առաջարկում ես, որ հավաքականում ընդգրկեն «Փյունիկի» ամբողջ կիսապաշտպանական գիծը:**

Վարազդատ Ավետիսյանը «Փյունիկի» եւ ՀՀ ազգային հավաքականի հարձակվողն է: Արագաշարժ եւ բարդ խաբկերի տիրապետող ֆուտբոլիստ է: 16 տարեկան դեռ չկար, երբ ընդգրկվեց ԽՍՀՄ բարձրագույն խմբում հանդես եկող «Արարատի» կազմում (1988 թ.): Միշտ նոպատակներ ունի՝ կազմված է դեռի մրցակցի դարպասը, սակայն առայժմ չի կարողանում այդի ընկնել արդյունավետ խաղով: Ֆուտբոլային լուրջ նոպատակներ ունի՝ կապված թե հավաքականի եւ թե «Փյունիկի» հետ: Համեստ եւ բարի անձնավորություն է:

Ներկայացնում ենք ֆուտբոլային ակումբներին եւ նրանց խաղացողներին

Վարազդատ Ավետիսյան

Ծնվել է 1972-ի հոկտեմբերի 11-ին Երեւանում: Հասակն է 166 սմ, քաշը՝ 62 կգ: Առաջին մարզիչը եղել է հանրապետության վաստակավոր մարզիչ, սպորտի վարպետ Կոնստանտին Բեգլարյանը: Հանդես է եկել մինչեւ 16 տարեկան ֆուտբոլիստների ԽՍՀՄ դատանեկան հավաքականում: «Արարատի» կազմում, ԽՍՀՄ բարձրագույն խմբի առաջնություններում անցկացրել է 16 խաղ, խփել՝ 2 գնդակ: Մասնակցել է նաեւ ԽՍՀՄ գավաթի խաղարկության 2 հանդիպման: ՀՀ ազգային հավաքականում անցկացրել է 6 խաղ: ՀՀ չեմպիոն-է (1992) եւ երկրորդ մրցանակակիր (1994): Ամուսնացած է: Դստրիկը՝ Անին 2 ամսական է:

– Երբ «Արարատի» ամբողջ կիսապաշտպանական գիծը կարող է, ապա «Փյունիկինը» նույնպես կարող է: Թող փորձեն, մինչեւ ընտրական խաղերը դեռ ժամանակ կա:

– **Մյուսներն արդեն փորձ են ձեռք բերել:**

– Բայց արդյունք չկա: Եթե այդպես է «Արարատի» նախկին կազմը, որը ԽՍՀՄ բարձրագույն խմբի փորձ ուներ, լրիվ դեմ է խաղալ հավաքականում: Իմ կարծիքով փնտրել է դեմ:

– **Ում հետ հարցազրույց ենք ունենում, ամեն մեկը իր բիմի տղաներին է առանձնացնում:**

– Այսօր մեր բիմն է բոլորից լավ խաղում, դարտության չունենք, դեկավարների ջանքերով առաջ կոլեկտիվ է ստեղծվել, որը ձգտում է ավելի բարձր արդյունքների:

– **Ասում են հավաքականի դեկն ստանձնելու է Արկադի Անդրեասյանը: Ինչպե՞ս ես վերաբերվում դրան:**

– Հենց Արկադի Անդրեասյանն է ինձ վերցրել «Արարատ»: Այն ժամանակ ես խաղում էի փոխարինող կազմում, եւ գրեթե չենք տեսվել: Բացի այդ, երբ ինձ ընդունեց, մի քանի ամիս հետո իրեն բիմից հանեցին: Այնպես որ, ծանոթ չեմ Անդրեասյանի մարզչական գործունեությանը, բայց, տղաների ասելով, լավ մարզիչ է եւ ֆուտբոլ լավ է հասկանում:

– **Ովքե՞ր են Եվրոպայի այս տարվա 5 լավագույն ֆուտբոլիստները:**

– 1. Վեան («Միլան»), 2. Դեյ Պիերոն («Ինտեր»), 3. Օվերմարսը («Այաքս»), 4. Կլինսմանը («Բավարիա»), 5. Ֆենիդին («Այաքս»)

– **Իսկ Հայաստանի այն երեք ֆուտբոլիստնե՞րը, ովքեր արժանի են ՖԻՖԱ-ի հայ առաջին մրցավար Խաչատուր Բոյաջյանի անվան «Ազնիվ խաղի» մրցանակին:**

– 1. Արմեն Գալստյան («Փյունիկ»), 2. Կարեն Գրիգորյան («Երեւան»), 3. Հառությունյան Վարդանյան («Շիրակ»)

– **Ո՞վ է քո ամենասիրած ֆուտբոլիստը:**

– Մարադոնան: Հայկական ֆուտբոլում Խորեն Հովհաննիսյանը: Նոր սերնդից կառանձնացնեի Սարգիս Հովսեփյանին:

– **Ի՞նչ ցանկություններ ունես:**

– Կցանկանայի, որ իշխանությունները լավ վերաբերմունք ցուցաբերեին ֆուտբոլին, որը կարող է ազգին մեծ ճանաչում եւ օգուտ բերել: Ֆուտբոլին երեխա տաս, նրանից հասարակությունը կստանաս:

ՍԱՐԳԻՍ ԲԱԲԱՅԱՆԻՆ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Անպարտելի «Այաքսը»

ԳԵՐՄԱՆ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ
«Վալանս, Ֆրանսիա

Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարի հաղթող Ամստերդամի «Այաքսն», անպարտելի բիմի համբավ է ձեռք բերել: Չեմպիոնների լիգայի ներկայիս խաղարկությունում հաջող ելույթները «Այաքսը» զուգորդում է Հոլանդիայի առաջնությունում իր հաղթարշավով: Ինչպես եվրոպական մրցաշարում, այնպես էլ իր երկրի առաջնությունում «Այաքսն» ընդամենը մեկական ոչ-ոքի է արել: Ուշագրավ է, որ Հոլանդիայի առաջնության առաջին 9 տուրերում նույնքան հաղթանակ տանելով, «Այաքսը» խփել էր 33 գնդակ, սեփական դարպասը պահելով անաղարտ: Դա աննախադեպ ռեկորդ է այս երկրի առաջնությունների համար: Սա կայն Ռոտերդամում տեղի ունեցած 10-րդ տուրի հանդիպման ժամանակ «Այաքսն» արդեն 7-րդ րոպեին 0-2 հաշվով զիջում էր իր մշտական մրցակցին՝ «Ֆեյենորդին», որը 13 անգամ դարձել է Հոլանդիայի չեմպիոն եւ 10 անգամ՝ գավաթակիր: Շատերն այն կարծիքին էին, որ վերջ կտրվի եվրոպայի չեմպիոնի հաղթարշավին: Բայց «Այաքսը» կես ժամ անց արդեն առաջ էր անցել 3-2 հաշվով: Բոլոր երեք գնդակները խփվեցին 19 ամյա Պատրիկ Կլյուվերտի եզրափակիչ փոխանցումներից հետո: Պատրիկ Կլյուվերտը հանրահայտ Ֆրանկ Ռիյկարդի արժանի հեռնորդը դարձավ: 2-րդ կեսում «Այաքսի» գլխավոր ոմբարկու, ֆինլանդացի Լիտմանենը եւս մեկ անգամ

գրավեց «Ֆեյենորդի» դարպասը, եւ «Այաքսը» հաղթեց 4-2 հաշվով: Դրանից հետո էլ «Այաքսը» շարունակեց իր հաղթարշավը, ընդամենը մեկ ոչ-ոքի անելով, այն էլ իր մշտական մրցակից «Էյնդհովենի» հետ: «Այաքսը» «Միլանի» հետ միասին այսօր իրավացիորեն համարվում է Եվրոպայի ուժեղագույն ակումբը:

ԽՈՇԱՆԿԱՐ

Ճապոնիան մրցավարներ է հրավիրում

Ճապոնիայի ֆուտբոլի պրոֆեսիոնալ լիգան 1996 թ. մրցաշրջանի համար ֆրանսիացի մրցավարներ է հրավիրել, երեք ամսվա համար խոսանալով վճարել 120 հազար ֆրանկ (24 հազար դոլար):

Մասնագիտությունը փոխել է

Եթե նրան չճանաչեցիր, ապա ամեն ինչ նորմալ է, քանի որ Կասարինա Դրտը գեղասահքի իր մարզակոչիկները

մի կողմ թողնելով, ականջին ոսկե օղ եւ ձեռքին մի մասանի գովազդում է իր անունը կրող ոսկեղենը, որ նա սկսել է վաճառել: Գի՞նը... 500-ից մինչեւ 5000 մարկ, այն էլ միայն բարեկամներին:

Եվրագավաթի դարտիաներից

Մ. ԱԴԱՄՅԱՆ-Ս. ԼԱՊՈՒՏՅԱՆ
«Թոսնիա» «Երեւան»

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Ձd2 c5 4. ed ed 5. Ձgf3 Ձc6 6. Փb5 Փd6 7. 0-0 Ձge7 8. dc Փ:c5 9. Ձb3 Փd6 10. Նe1 0-0 11. Փd3 h6 12. h3 Ձf5 13. Փd2 Փc7 14. Փc3 Ցd8 15. Փb5 Փb6 16. a4 d4 17. Փd2 Նd8 18. Ձc1

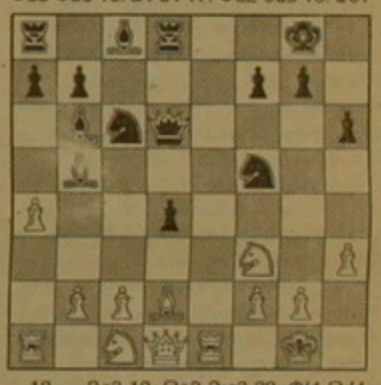

18. ... Ձe3 19. Ցe2 Ձ:c2 20. Փf4 Ցf4 21. Ցc2 Փf5 22. Ձd3 Ցd6 23. Փ:c6 bc 24. Ձfe5 Նe8 25. Ցc4 Նe6 26. f4 Նae8 27. a5 Փc7 28. Նed1 Փe4 29. Ցc5 Նg6 30. Ձ:g6 Ցg6 31. Ցc2 c5 32. b3 Փf5 33. Նd2 Փd6 34. Ցc4 Ցg3 35. Նf1 Նe3 36. Ձe5 Փe6 37. Ցb5 Փ:e5 38. fe Ցe5 39. b4 Նc3 40. Նe2 Ցd6 41. bc Նc5 42. Ցb4 d3 43. Նd2 Նd5 44. Ցd6 Նd6 45. Նc1 Նd5 46. Նa1 Փd7 47. Նf2 Փb5 48. Նe3 a6 49. Նc1 f5 50. Նc7 Նh7 51. Նf2 d2 52. Նd2 f4+, սպիտակները հանձնվեցին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ԴԱՏ» ՍՊԸ
դադարեցնում է իր գործունեությունը:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
դաշնամուր
«Ուկրաինա»
Հեռախոս՝ 34-31-67

«ԽՐԽՆԱ» ֆիրման հրավիրում է
■ Հարմանկան, հոգեբանական, Մոսկուսխոն հրազայրությունների Հենգենյան ընկերակցության (Եվրամիության) երկրներ, Իտալիա, Ավստրիա, ԱՄՆ (Դարպաս), Հունաստան:
■ Երկարացրեք ձեր ամառը. Սոչիի առողջարաններ եւ հյուրանոցներ, Կիպրոս, Թունիս, Արգենտինա:
■ 7-օրյա այց Արենք մուտքակ գնալու:
Սպասում ենք ձեզ.
Երեւան, Բաղրամյան պ. 3, 4-րդ հարկ, ժամը 10-17-ը:
Հեռ. 56-36-66

OK ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԻՆՏԵՆՍԻՎ ԴԱՍԸՆԹԱՑԵՐ
Մի ծուլացեք այլեւս !!!
ENGLISH
Հենց հիմա գանգահարեք
26 85 92, 26 70 23
Մեկ-երկու ամիս եւ դուք... կխոսեք OK

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՕՐՎԱ ԽԵՏՔԵՐՈՎ

ՇՐՋԱՆ

«Նույն խնձորի երկու կեսերը՝ Թուրքիա եւ Ադրբեջան»

Սուլեյման Դեմիրելի եռօրյա այցը Ադրբեջան

Թուրքիայի Հանրապետության նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը դեկտեմբերի 7-ին եռօրյա այցով ժամանեց Բաքու: Օդակայանում նրան դիմավորեց Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը եւ բարի գալուստ մաղթեց «հարազատ երկիր»: Նույն օրը կայացավ նախագահների առանձնազրույցը: Երեկոյան Ալիեւը ճաշկերույթ տվեց հյուրի պատվին:

Դեկտեմբերի 8-ի առավոտյան Դեմիրելը հյուրասանն ընդունեց Ադրբեջանի երեք ընդդիմադիր կուսակցությունների ղեկավարներին, մեմ վոխսանկելով ադրբեջանական ժողովրդի առաջ ծառացած խնդիրների. ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների շուրջ: Այնուհետեւ Ադրբեջանի Գիտությունների ազգային ակադեմիայում նրան շնորհվեց «Կադեմիկոսի կոչում: Աղա Ալիեւը Թուրքիայի նախագահին ուղեկցեց Մկրլի մեկլիս, որ վերջինս ելույթ ունեցավ դրագամավորների առջեւ: Ելույթը ադրբեջաներեն էր:

Դեմիրելն իր ելույթում կարեւորեց այն հանգամանքը, որ նորընտիր Մեջլիսում որոնես հյուր հանձին իրեն ելույթ է ունենում Թուրքիայի Հանրապետության նախագահը: «Սա, ասաց Դեմիրելը, երկու երկրների եղբայրության, բարեկամության եւ անխախտելի կապերի խորհրդանիշն է»: Նոյեմբերի 14-ին կայացած Մեջլիսի ընտրություններն գնահատելով որպես հաղթական մեծ ճնշություն, Դեմիրելը նշեց, որ Ադրբեջանը այն հաջողությամբ է հանձնել: «Ադրբեջանը, ինչպես նշեց Դեմիրելը, որ կյանքի ու արյան գնով անկախության է ձեռք բերել, երկու ճակատով է պայքարում: Նա, մի կողմից, հայկական ջանքեր է գործադրում բռնագրավված տարածքներ ազատելու համար, իսկ մյուս կողմից փորձում է վերականգնել արդարությունն ու դաշտությունը իր իրավունքներ: Թուրքիան միշտ Ադրբեջանի հետ է լինելու»:

Դեմիրելը հույժ կարեւորեց նաեւ Ադրբեջանի տեղը Թուրքիայի արտաքին հաղորդակցության մեջ, շեշտելով կատիպական նավերը Թուրքիայի տարածքով Միջերկրական ծով փոխադրելու նշանակության վրա: Աղա նա անդրադարձավ հայ-ադրբեջանական հակամարտությանը, բիմնին մոտեցավ Հեյդար Ալիեւը եւ ընդգծեց Թուրքիայի Հանրապետության նախագահի մտքերի կարեւորությունը Ադրբեջանի առաջիկայի տեսանկյունից: Նա մասնավորապես նշեց. «Չնայած պետության առաջ ծառացած բարդ խնդիրներին, այնուամենայնիվ Ադրբեջանում առկա

մասնավորապես նշեց, թե դրա կարգավորման առնչությամբ ինքը մի քանի անգամ զրուցել է Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Տեր-Պետրոսյանի հետ եւ փորձել համոզել նրան, որ տվյալ հարցում հաղթանակի բանալիությունը: «Ես Տեր-Պետրոսյանին բացատրել եմ, ասաց Դեմիրելը, որ հայկական զորքերի դուրսբերումը ադրբեջանական տարածքից Թուրքիայի կողմից դրական նորեն է գնահատվելու, իսկ դա նպաստելու է ոչ միայն Անդրկովկասում խաղաղության ու կայունության հաստատմանը, այլեւ ավելի հետ տարածաշրջանի ինտեգրացմանը»: Դեմիրելից հետո Մեջլիսի անդամներ են անհրաժեշտ բոլոր նախադրյալներ, որպեսզի նա դառնա ժողովրդավարական եւ աշխարհիկ պետություն»: Նա հայտարարեց, որ Թուրքիան եւ Ադրբեջանը «Նույն խնձորի երկու կեսերն են իրենց հասարակաց լեզվով, կրոնով, ավանդույթներով, երգերով, դյուցազներգություններով ու հերոսներով»:

Դեկտեմբերի 8-ին Դեմիրելը նոր առանձնազրույց ունեցավ Ալիեւի հետ: Քննարկվեին կասպիական նավթի, հայ-ադրբեջանական հակամարտության եւ Ռուսաստան-Ադրբեջան փոխհարաբերություններին առնչվող մի շարք հարցեր: Դեմիրելի եռօրյա այցը ավարտվում է այսօր:

Հ.Ղ.

ԱՇԽԱՐՀ

Ամերիկացիների մեծամասնությունը գտնում է, որ Բոսնիայում չարժե վտանգել իրենց զինվորների կյանքը

Ասոշիեյթեդ պրես ինֆորմացիոն գործակալության հասարակական կարծիքի հարցման արդյունքների համաձայն, ԱՄՆ-ի բնակչության միայն 30 տոկոսն է կողմ Բոսնիա 20 հազար ամերիկյան զինծառայող ուղարկելու գաղափարին, 57 տոկոսը դեմ է: Հարցումը պարզել է, որ ամերիկացիների մոտ 60 տոկոսը հետեւում է Բալկաններում իրադարձությունների ընթացքին, ընդ որում հարցման ենթարկվածների 21 տոկոսն ասել է, որ լավված ուշադրությամբ է հետեւում, իսկ 37 տոկոսը՝ հաստեղյակ է իրադրությանը Բոսնիայում: Նախագահ Քլինթոնի հաղթականության դեմ հանդես եկողների մեծ մասը, բնականաբար, հանրապետական կուսակցության կողմնակիցներ են: Նրանց թվի 60 տոկոսից ավելին դեմ է զորքերի ուղարկմանը, սակայն Դեմոկրատական կուսակցության կողմնակիցներն էլ Բոսնիայում ԱՄՆ-ի նախագահի վարած հաղթականությանը համաձայն չեն. դեմոկրատների 46 տոկոսը համարում է, որ Բոսնիա զորքեր պետք չէ ուղարկել, իսկ այդ կուսակցության կողմնակիցների 42 տոկոսը համարում է, որ պետք է (հիշեցնենք, որ նախագահ Քլինթոնը դեմոկրատ է): Սակայն հասարակական կարծիքի հարցումն անցկացրած մասնագետները հիշեցնում են, որ ամերիկացիները սկզբից միշտ էլ հակում են ունեցել սկզբից արտաքսման զորքեր ուղարկելուն թերահավատորեն վերաբերվելու, սակայն ինչպես ցույց է տվել փորձը, ավելի ուշ, երբ զորքերն արդեն տեղակայված են լինում,

ընտրողները աջակցում են այդ որոշումն ընդունած նախագահին:

Ինչպես երեւում է, առաջիկայում նախագահ Քլինթոնը ստիպված կլինի լուրջ խնդիրների բախվել: Հարցման արդյունքները վկայում են, որ ամերիկացիների 52 տոկոսը վստահ չէ, թե հանրամարտությունը Բոսնիայում իրոք դիտվում է Միացյալ Նահանգների շահերին: 38 տոկոսը՝ վստահ է դրանում: Հարցման ենթարկված ամերիկացիների 51 տոկոսը հայտարարել է, որ Բոսնիայի ընդհատման պատճառով չարժե վտանգել ամերիկյան զինվորների կյանքը, սակայն 35 տոկոսը համարում է, որ Բոսնիայի հաղթական ցիական բնակչության փրկության համար կարելի է ռիսկի դիմել:

ԳԵՐՄԱՆ ԼՈՒՐԵՐ-ՏԵՂԵԿՈՒ

Եգիպտոսի դրագամավորները ձայնի դիմաց հագուստ, սնունդ եւ փող են բաժանել

Իրանի ռադիոտեղեկատվության համաձայն, եգիպտոսի խորհրդարանական ընտրությունների երկրորդ փուլը, ըստ հրապարակված արդյունքների, (ինչպես արդեն հաղորդել է «Ազգը»), ավարտվեց նախագահ Հոսնի Մուբարաքի գլխավորած Ազգային դեմոկրատական կուսակցության հաղթանակով: Ազգային դեմոկրատները 306 խորհրդարանական տեղերից գրավեցին 157-ը: Ընտրությունների առաջին փուլում էլ ձայների գերիշխող մասը կառավարող կուսակցությունն էր: Ընդդիմադիր թեկնածուներն ի նշան բողոքի ընտրություններում տեղ գտած խախտումների դեմ, ձեռնպահ մնացին երկրորդ փուլին մասնակցելուց: Ինչպես տեղեկացնում է «Քեյհան» օրաթերթը, եգիպտոսի խորհրդարանական ընտրությունների ընթացքում դրագամավորական թեկնածուները, որոնցից մի քանիսը շահագրգռեն էվեարկության եւ իրենց օգտին ձայն տալու, սնունդ, խմիչք, հագուստ եւ փող էին բաժանում: Իսկ թեկնածուների համախոհների միջեւ սուր ընդհարումների պատճառով 30 հոգի սպանվել եւ նույնքան էլ վիրավորվել են, հարյուրավոր մարդիկ էլ բանտարկվել են: Ըստ Դեմոկրատական կուսակցության հայտարարության, ընտրություններն անցել են ոչ ազատ պայմաններում:

Ս. Գ.

Ռուսաստանում արդեն կեղծում են նոր 100 դոլլարանոցը

Թեեւ 1996 թ. նոյեմբերի 100 դոլլարանոց թղթադրամներ դեռեւս չեն օգտագործվում, Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի նախագահի առաջին տեղակալ Ալեքսանդր Խանդուրեւը մամլո ասուլիսում հեռեւյալ սենսացիոն հայտարարությունն արեց. «Ռուսաստանի տարածքում արդեն բացահայտվել է նոր նմուշի կեղծ դոլլարների պատրաստման չորս դեպք»: Դրանով վոր է մեծ զգուշությամբ վերաբերվել ամեն տեսակ անծանոթ «դոլլարների», գտնում է ԿՔ մամլո ծառայության ղեկավար Ալեխեյ Մեղինինը: Առայժմ ամերիկացիները շարունակում են սահմանում նոր 100 դոլլարանոցների հայտնվելու ժամկետը. «1996 թ. սկզբներին»: Ինչ է դա նշանակում. հունվարի 1-ին, 15-ին, կամ գուցե փետրվարի՞ն: Ներկա

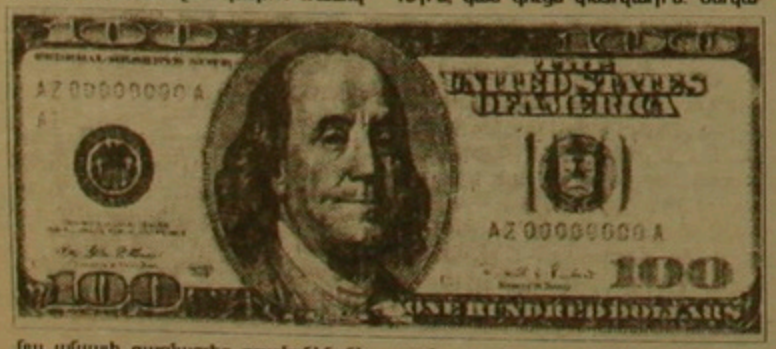

նս անչափ զարմացրեց դրամանենգների գործով զբաղվող մասնագետներին: Մինչեռ Ռուսաստանի ՆԳՆ տնտեսական հանցագործությունների դեմ պայքարի գլխավոր վարչության բաժնի պետ Վլադիմիր Ուսկովը պնդում է, թե իրենք նման տեղեկություններ չունեն: Գուցե կենտրոնական բանկում ինչոր բան են բացահայտել եւ թաքցնում են մյուսներից: Կենտրոնական բանկում պարոն Խանդուրեւի տեղեկացվության աղբյուրը, ինչպես նաեւ կեղծ թղթադրամների պատրաստման կոնկրետ հասցեներն ու եղանակները պարզելու փորձերը արդյունք չտվին: Առհասարակ նախկին ԱՄՆ համամիութենական ռեզերվային համակարգի կողմից նոր թղթադրամի պատշաճական ներկայացումը հարկավոր է մեծ զգուշությամբ վերաբերվել ամեն տեսակ անծանոթ «դոլլարների», գտնում է ԿՔ մամլո ծառայության ղեկավար Ալեխեյ Մեղինինը: Առայժմ ամերիկացիները շարունակում են սահմանում նոր 100 դոլլարանոցների հայտնվելու ժամկետը. «1996 թ. սկզբներին»: Ինչ է դա նշանակում. հունվարի 1-ին, 15-ին, կամ գուցե փետրվարի՞ն: Ներկա

յանս տրանսպորտի մեջ գտնվող 100 դոլլարանոցները որոշ ժամանակ կմնան ուժի մեջ եւ կընդունվեն իրենց անվանական արժեքով: Նոր նմուշի թղթադրամները կունենան 8 տարբերություն: Իսկական տարբերություններից մեկը համամիութենական ռեզերվային համակարգի կնիքն է թղթադրամի բողոքկնան համամիութենական ռեզերվային օկրուգի նշման փոխարեն (սեռական համարի կողքի տառային ու թվային խորհրդանշանները ցույց են տալիս համամիութենական ռեզերվային բաղկիչ բանկը): Երկրորդ տարբերությունն այն է, որ «USA 100» մանրատեսով դիմերային պատշաճական բեզը այս պես կոչված «սոյուզը» կարելի է տեսնել միայն պայծառ լույսի դիմաց:

«ԿՈՄԵՐՍԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ՉՎԱՑՈՒՅՑԱԿ

1995 թվականի նոյեմբերի 1-ից սկսյալ

Հաստատուն

Օրերը	Շաբաթվա	Մեկնում ժամանակ		Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	ժամանակ
- - - 5 -	501-134	12.00	13.00	R3 343	ՍԹԵՆԼԻ	R3 344	13.55	19.05
- 2 - 6	501-154	06.15	08.00	R3 151	ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ	R3 152	16.45	00.15
1 - - 5 - -	501-134	17.00	20.05	R3 7117	ԱԼԳԱՍԻՊ	R3 7118	21.10	22.30
-2- - - -	501-134	11.55	12.00	R3 345	ԲԵՅՐՈՒԹ	R3 346	14.00	17.55
- 5 -	501-134	09.40	10.00	R3 401	ԲՈՒԴԱՊԵՍՏ	R3 402	12.00	16.20
-3 - -	501-134	13.40	13.45	R3 811	ԴՈՆԵԾԿ	R3 812	15.15	19.10
2 - 5 - -	501-154	11.00	14.10	R3 311	ԴՈՒԲԱՅ	R3 312	21.00	00.10
-2- - -	501-154	16.10	19.30	R3 7096	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ	R3 7096	21.30	00.05
- - - 7	501-134	09.00	10.15	R3 301	ԹԵՀՐԱՆ	R3 302	11.45	14.10
- - 6 -	501-134	19.50	20.15	R3 815	ԽԱՐԿՈՎ	R3 816	22.15	02.25
- - - - - 7	501-154	13.10	14.15	R3 7225	ՍԻՆԳԼ	R3 7226	16.15	21.05
1234567	501-154	09.20	11.10	R3 910	ՄՈՍԿՎԱ	R3 909	12.40	16.25
-2- 567	501-154	14.25	16.10	R3 894	ՄՈՍԿՎԱ	R3 893	17.45	21.10
3 - 6 -	501-154	11.10	15.45	R3 7091	ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿ	R3 7092	22.45	03.55
-2-4-6-	501-134	11.50	12.35	R3 7207	ՈՌՍԹՈՎ	R3 7208	15.00	17.45
1 - - - -	501-134	08.20	09.00	R3 825	ՌԴԵՍԱ	R3 826	10.20	03.40
- - - - 6	501-134	13.40	14.40	R3 835	ՍԵՎԱՍՏՈՊՈԼ	R3 836	16.15	19.30
1234567	501-134	08.30	08.45	R3 7167	ՍՈՉԻ / ՍԱՉԽԻ	R3 7168	10.45	13.00
- - - - - 7	501-134	15.00	15.55	R3 7159	ՎՈԼԳՈԳՐԱԴ	R3 7160	17.30	20.20
- - 4	501-85	08.45	10.30	R3 101	ՓԱՐԻԶ	R3 102	20.10	03.40

* ժամանումը/մեկնումը հաջորդ օրը

Ինքնաթիռի թռիչքը եւ վայրէջքը նշված են ըստ մեկնման եւ ժամանման երկրի ժամանակի:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք Մաշտոցի պող. 39/12, (Թատերական արվեստի մոտ) Հեռ. 53-05-11

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արտաքին [illegible] 6914 [illegible] 3000 Ստորագրված է տպագրության 7.12.1995 Գինը 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@